

Verantwoordelijke politiestreven niet naar macht p.3
Nieuwe Politiewacht binnenkort van start p.15

Regen Curaçaose zeilers naar UK- Sunfish op Aruba p.14

Nieuws in vogelvlucht

WASHINGTON — De SU minister van Buitenlandse Zaken, Sjardine, heeft vrijdag zijn excuses aangeboden voor het beschieten en doden door SU- militairen van 8 militair op DDR grondgebied. Sjardine hadde hadden zowel de VS militairen schuld aan het incident, maar beloofde hij maatregelen om zulk een voorval in de toekomst te voorkomen.

MANILA — De 2 ministers die in kabinet van Aquino benoemd zijn, blijken interim- ministers te zijn. Het gaat om Estuallar voor Buitenlandse Zaken en Yan voor Buitenlandse Zaken. De mannen zijn gedragen door een groep van 19 leden van de regerings-coalitie.

BRUZALEM — De sancties die deze week tegen ZA afkondigd zijn, worden de details bekend gemaakt, niet zo radicaal genomen. Zo mag er niet meer geïnvesteerd worden in ZA, maar een speciale commissie kan ontheffing verleent. Het bezoek van Israëlische delegaties wordt niet verboden, vooraf is toestemming nodig van Buitenlandse Zaken. Ook de overaangekondigde maatregelen in deze vorm afgezwakt.

AMSTERDAM — De koers van de dollar is vrijdag zowel in Tokio als op de licht gedaald. Over de hele wereld is de koers van de dollar stabiel geweest rond de 2,04 Ned. gulden. De slotkoers vrijdag was 2,040 gulden tegen donderdag 2,010 gulden.

WASHINGTON — Twee uur na de VS president Reagan het INF- verdrag- accoord bekendmaakte heeft de VS ministerie van Defensie aangekondigd dat het het onderzoek naar het Star Wars programma voor de komende jaren wil versnellen. Daarvoor heeft het Pentagon beloofd binnen een paar maanden van het ABN- verdrag uit te treden.

PRAG — De Pravda bevatte vrijdag een reportage over de bouw in de buurt van Tsjapajevsk in de streek van Koelbisjev in het zuidwesten van de Sovjetunie van een militaire installatie voor de vernietiging in een nabije toekomst van de chemische wapens van de SU.

BRUZALEM — Het rabbinaat van Jeruzalem heeft een gerechtshof in Jeruzalem heeft de orthodoxe religieuze joden verboden in het weekende te betogen tegen de vertonen van films op de joodse feestdag, om de gewelddadigheden te voorkomen die vorige betogingen hadden veroorzaakt. De politie heeft de orthodoxen met waterkannons en gas in hun eigen wijken moeten aanpakken en moeten voorkomen dat zij de vuist gingen met seculiere joden.

BAGHDAD — Irak heeft vrijdag bekendgemaakt dat zijn luchtmacht "vernietigende" aanval heeft gemaakt op de Iraanse olieterminal Latak in het zuiden van de Golf. Iets eerder werd de Iraanse terminal gebombardeerd. Iraakse oorlogsvliegtuigen hebben een onderaan de Japanse vlag varende supertanker getroffen. De Japanse minister van Buitenlandse Zaken Kuranari heeft vandaag in Bagdad aan. Tokyo wil bemiddelen in de oorlog tussen Irak en Iran.

WASHINGTON — Een VS bomwerper van het vliegdekschip USS Ranger is vrijdag tijdens een oefening in de Golf van Mexico gelukt. Er zijn geen aanwijzingen dat het toestel is neergeschoten. Het waren 2 bemanningsleden aan boord. Een zoekactie is gestart.

PARIS — Het Iraakse leger heeft zaterdag en vrijdag chemische wapens gebruikt bij een aanval op de stad van Kani Masi in het noorden van Irak. Onder de bevolking van de stad vielen talrijke slachtoffers. Dit berichtte Radio- Teheran.

Londen — Amnesty International heeft vrijdag gepleit voor een onderzoek naar vermeende onregelmatigheden op het proces tegen 90 orthodoxe moslims die worden beschuldigd van samenzwering tegen de staat. Zo werd de procureur- generaal van de staat tot rechter- voorzitter benoemd. De fundamentalisten kunnen de doodstraf krijgen als zij schuldig bevonden worden.

PARIS — Afanassiev, hoofdredacteur van de SU- partijkrant Pravda heeft verklaard dat de Westduitse Rusland vermoedelijk 1 of 2 jaar van zijn straf van 4 jaar werkkamp moet krijgen. Amnestie sloot hij uit. Het is geen 12 meer, en hij moet de verantwoordelijkheid dragen voor zijn waaghalzerij.

* Aruba organiseert Week van Toerisme p.11
* Douane en DOW in finale p.11

* Contra's dragen tachtig krijgsgevangenen over p.1

MR JAIME SALEH
...opleiding...

WILLEMSTAD — Onder enorme belangstelling werd Procureur Generaal mr Robert Pietersz gistermiddag geïnstalleerd. Dat gebeurde tijdens een buitengewone zitting van het Gemeenschappelijke Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba. Behalve de leden van de rechterlijke macht, onder presidentschap van mr Jaime Saleh, was de Arubaanse Procureur Generaal aanwezig, leden van het Openbaar Ministerie, leden van de advocatuur en vele andere genodigden.

Op de bovenste foto spreekt de Procureur Generaal de zitting toe. Pietersz was, zo liet hij weten, "bijna sprakeloos" van de vele lofuitingen. Op de tweede foto een blik van de zaal met op de voorste rij echtgenote Paula Pietersz met de twee kinderen Nadine en Robert Jr. Op de tweede rij de ouders van mr Robert Pietersz en zijn broer met echtgenote.

HOWE: NU OOK CONVENTIONELE WAPENS BEHEERSEN

Kohl eist deel eer totstandkoming overeenkomst op

Positieve reacties op beginselaccoord INF

BONN/LONDEN/PEKING — Uit de hele wereld kwamen lovende woorden binnen voor het bereiken van een beginselaccoord tussen de Verenigde Staten en de Sovjetunie over het afschaffen van kernwapens voor de middellange afstand. Daarbij werd wel veelal de kanttekening geplaatst dat dit slechts het begin was van een proces van verdergaande ontwapening, waarbij ook aangedrongen werd op beperking van de conventionele wapenarsenaal. Bondsminister Helmut Kohl van de Duitse Bondsrepubliek heeft voor zijn land een deel van de eer opgeëist voor de totstandkoming van het INF- accoord. Kohl herinnerde eraan dat zijn land heeft aangeboden de 72 Pershing 1A raketten in de Bondsrepubliek te schrappen.

"Wij hebben een beslissende rol gespeeld bij het bereiken van deze eerste ontwapenings- mijlpaal", aldus bondskanselier Kohl in Bonn. De Westduitse raketten, die onder Amerikaanse jurisdictie staande kernkoppen hebben, waren door de Sovjetunie aangeduid als een van de grootste hinderpalen op weg naar een wapenovereenkomst. Bonn boodt daarop aan de Pershing 1A te schrappen als middel om de weg te banen voor een accoord tussen de supermogendheden.

West Europa en Azië drongen er intussen bij alle lof die zij voor het bereikte INF- accoord hadden, bij de VS en de Sovjetunie op aan, hun arsenalen aan kern- en conventionele wapens verder te beperken.

"Wij proberen al lang een verdrag te bereiken", verklaarde een woordvoerder van de NAVO in Brussel, "en wij hopen dat het accoord een begin zal zijn van een proces dat ons uiteindelijk zal toestaan te leven op een veel lager bewapenings- niveau met dezelfde mate van vrijheid".

"Beide partijen lijken te hebben beseft dat er teveel op het spel staat", zei een Europese diplomaat in het hoofdkwartier van de NAVO. "Het toetrekken tussen Washington en Moskou over de voorwaarden waarop een accoord tot stand zou kunnen komen, lijkt te eindigen en beide partijen lijken nu de politieke wil te hebben om iets te bereiken".

Een woordvoerder van het Chinese ministerie van Buitenlandse Zaken verklaarde vandaag dat China het accoord ver-

welkomt, mits het ook "werkelijk wordt toegepast". China heeft er altijd op aangedrongen dat de op zijn grondgebied gerichte Sovjetraketten SS-20 raketten in het Aziatische deel van de Sovjetunie ook in een accoord over de middellange- afstandsraketten zou worden opgenomen, iets waartegen de Sovjetunie zich lange tijd heeft verzet. Frankrijk, de andere kernmogendheid, heeft nog geen commentaar geleverd op het bereikte accoord.

Een Frans woordvoerder bracht echter in herinnering dat premier Jacques Chirac een jaar geleden tegen de Verenigde Naties zei dat zijn land geen bevestiging van kernwapens met inbegrip van de Franse, noch ook kernproefverboden zou aanvaarden, zolang de andere kernmogendheden hun enorme overmacht behielden.

Sprekende voor een andere kernmogendheid, het Verenigd Koninkrijk, zei de Britse minister van Buitenlandse Zaken, sir Geoffrey Howe, dat het accoord de risico's van een oorlog tussen Oost en West zou verminderen en dat het gevolg zou moeten worden door beheersing van conventionele wapens in Europa. Howe zei op de televisie dat de Sovjetunie "een zeer substantieel overwicht" op het gebied van niet- nucleaire wapens in Europa had.

"Hoe meer vooruitgang we boeken op het terrein van de vermindering van kernwapens, des te belangrijker is het dat we ook accorden bereiken over beheersing van conventionele bewa-

ning", aldus Howe. Sire Geoffrey wilde geen tijdschema opgeven voor de verwijdering van de Amerikaanse kruisvluchtwapens uit het Verenigd Koninkrijk, nu een INF- accoord voor de deur staat.

In een eerste reactie sprak premier Ruud Lubbers van een "heel goed, heeflijk besluit". Zijn collega Korthals Altes (Justitie) gewaagde van "een grote dag". Lubbers toonde zich optimistisch over het niet- plaatsen in Woensrecht van de (48) kruisraketten. De kans op plaatsing noemde hij "erg klein".

Ook de Belgische premier Wilfried Martens heeft aangekondigd dat België voor het eind van dit jaar geen nieuwe kruisraketten meer zal plaatsen als de VS en de Sovjetunie het accoord ondertekenen.

"Buitengewoon goed nieuws", zei premier Yasuhiro Nakasone van Japan. "Ik hoop dat de onderhandelingen toewerken naar de totstandkoming van een verdrag".

In Ankara verklaarde het NAVO- lid Turkije dat aan de Sovjetunie grenst, dat de vermindering van kernwapens de onevenwichtigheid op het gebied van de conventionele wapenrusting tussen NAVO en Pact van Warschau, des te opvallender zou maken. Het is volgens Ankara dan ook belangrijk dat de partijen elkaar constructief blijven benaderen op voortdurende overleg over de relevante problemen.

De eerste- minister van Australië, Bob Hawke, zei in het parlement dat de aanvaarding door beide supermogendheden van een internationale oplossing van het rakettenvraagstuk, van bijzondere betekenis was voor landen in Azië en het gebied van de Stille Oceaan, omdat hier de vrees had bestaan dat in Azië gestationeerde raketten niet inbegrepen zouden worden.

De Australische regering is versterkt in haar hoop dat de huidige vooruitgang naar een INF- accoord zal leiden tot nog

meer evenwichtige en contro-leerbare verdragen die andere categorieën kernwapens verminderen", zei Hawke.

Een woordvoerder van het Zuidkoreaanse ministerie van Buitenlandse Zaken zei dat een accoord spanningen tussen Oost- en Westblok zou doen afnemen, maar dat de regering in Seoul de conventionele wapens van de Sovjetunie bleef zien als een rechtstreekse bedreiging van het land. "Wij hopen dat de supermogendheden in de toekomst overeenstemming bereiken over nog grotere globale wapenvermindering", aldus de woordvoerder.

Een woordvoerder van Buitenlandse Zaken in Manila zei dat de overeenstemming in Washington hoopgevend was, vooral voor de mensen in het gebied van Azië.

De vroegere kanselier van de Bondsrepubliek Duitsland en oud- burgemeester van West-Berlijn, Willy Brandt, pleitte voor wapenvermindering op grote schaal volgende op het INF- accoord. In een lezing in Stockholm ter ere van de vermoorde Zweedse premier Olof Palme, zei Brandt: "Zij die zeggen dat dit accoord maar een klein deel van het kernwapenvermogen zal vernietigen, zien niet het fundamentele belang van wat te gebeuren staat".

Brandt zei dat het volgende ontwapenings- stadium zou moeten zijn de plaatsing van uiterst moderne, gevoelige en intelligente defensie- systemen die een aanval door een agressor ondoeltreffend zouden maken.

"Dit zou neerkomen op gedeeltelijke demilitarisering van het conflict tussen Oost en West... wat een nieuw hoofdstuk in de Europese geschiedenis zou kunnen inluiden", aldus Brandt in zijn lezing in het parlementsgedouw in de Zweedse hoofdstad.

Het optimisme van Brandt over de toekomst van de betrekkingen tussen Oost en West, werd beperkt door zijn pessimis-

Aan Costaricaanse regering

Contra's dragen tachtig krijgsgevangenen over

SAN JOSE — Het Nicaraguaanse Verzet (RN) heeft aan de regering van Costa Rica tachtig krijgs- gevangenen overgedragen. Zo maakte de minister van Openbare veiligheid Hernan Garron van Costa Rica bekend.

Deze mannen waren gevangen genomen tijdens acties op Nicaraguaans grondgebied tussen de guerrilla en het Sandinistische leger. De overdracht ge-

beurde op het vliegveld van Llan Grande de Liberia. Daar kwamen de krijgsgevangenen verzorgd van guerrilla- strijders aan. Blijkens een aan minister Garron overhandigde nota van Resistencia Nicaraguense (RN) gebeurde deze overdracht in het kader van het door de vijf Midde-amerikaanse presidenten overeengekomen vredes- akkoord voor Midden Amerika. Het gaat hierbij om het artikel dat zegt dat tegelijk met de afkondiging van de amnestie de ongeregelde strijdkrachten van de betrokken landen allen in vrijheid moeten stellen die zich in hun macht bevinden.

De RN- leider Alfonso Robelo merkte tegenover journalisten op dat hoewel de Sandinistische regering nog niet heeft voldaan aan de overeengekomen amnestie de RN toch de eerste stap heeft gezet, geheel uit eigen vrije wil en om aan te tonen dat men er inderdaad belang aan hecht mee te werken aan de vrede in Midden Amerika, welke zo spoedig mogelijk moet worden bereikt. Met de overhandiging van de krijgs- gevangenen aan de Costaricaanse regering geeft men de betrokkenen de kans te kiezen uit verschillende opties zoals de terugkeer naar Nicaragua maar ook kan men kiezen voor de status van politieke balling in Costa Rica en indien men wenst kan men ook naar een ander Midden-amerikaans land worden overgebracht.

Minister Garron gaf de verzekering dat de overgedragen mannen behandeld zullen worden overeenkomstig hun status van krijgs- gevangene. Overigens zouden de contra's nog meer krijgs- gevangenen in hun bezit hebben. Het vliegtuig waarmee het gezelschap werd vervoerd kon echter niet meer passagiers bevatten.

Brazilianen in Uruguay vermoord

PUNTA DEL ESTE — Een Braziliaanse staatsburger en zijn dochter zijn met een vuurwapen gedood in een appartement aan een van de belangrijkste straten van de exclusieve badplaats Punta del Este in Uruguay.

De stoffelijke resten van de 58- jarige Roberto Deorana en zijn 21- jarige dochter Ines Gabriela werden aangetroffen samen met dat van de 21- jarige Uruguayaan Luis Eduardo Martinez. Toen men hen vond moesten zij al vijf dagen dood zijn geweest. Eris een aanhoudings- bevel uitgegaan voor een andere Braziliaan wiens naam niet aan de pers werd bekend gemaakt en die men verdenkt van deze meervoudige moord.

In Midden-Amerika

Costa Rica wil Canada in toezichtscommissie voor vrede

TORONTO — Canada is welkom in de commissie welke toezicht moet gaan houden op het nakomen van het Middenamerikaanse vredes- verdrag waartoe de presidenten van deze regio in augustus hebben besloten. Canada heeft het morele overwicht voor een dergelijke taak, zo meent president Oscar Arias Sanchez van Costa Rica.

Naar de stem van Canada wordt in Latijns Amerika met respect en belangstelling geluisterd, zo zei de Costaricaanse president in een interview met de Canadese wereldomroep CBC. Volgens het vredesplan moet er een multinationale commissie van toezicht komen. Desgevraagd zei president Arias dat deze verklaring als een uitnodiging kan worden opgevat. Hij was vol lof over de rol welke Canada al speelt met zijn hulpverlening aan de regio.

Zes doden bij roof- overval in Argentinië

BUENOS AIRES — Bij een bank- overval in de Argentijnse stad Rio Cuarto zijn zes doden gevallen. Een persoonslid raakte bij de overval ernstig gewond.

Volgens de politie was het een van de meest bloedige overvallen in de Argentijnse geschiedenis van Argentinië. Van de zeven rovers zijn er vijf aangehouden. Een der aangehouden is een korporaal van de politie. Hij zou degene zijn geweest die de slachtoffers een voor een door hun hoofd schoot. Bij de overval werd zestigduizend dollar buit gemaakt.

MENSEN

HERB ADKINS, de vertegenwoordiger van de Caribbean Regional Board van Jimmy Swaggart Ministries uit de Verenigde Staten, bracht onlangs een beleefheids- bezoek aan gezaghebber Ronald Casseres. Adkins predikt over de gehele wereld het evangelie en verblijft momenteel op het eiland in verband met het Internationale Gospel Concert dat op 1, 2 en 3 oktober in het Holiday Beach Hotel wordt gehouden. Adkins heeft inmiddels een contract getekend met Tele-Curaçao om de films van Jimmy Swaggart uit te zenden en openen een permanent kantoor op Curaçao. Op de foto's Adkins te zien in gezelschap van Milan en Ernst Oehlers op het moment dat een poster met het "The McQuire-couple" aan de gezaghebber werd overhandigd.

PAUL HUYSKES heeft het eerste exemplaar van een door hem ontworpen en vervaardigde kalender aan Gouverneur Römer overhandigd. Tevens bracht Huyskes een bezoek aan gezaghebber Casseres die ook een kalender voor het jaar 1988 in ontvangst mocht nemen. Afgebeeld

op de kalender staat een tiental inheemse Antilliaanse vogels en de heer Huyskes hoopt met deze kalender bij te dragen aan het tentoon spreiden van het eigen van de Antilliaanse natuur. Zowel naar de eigen bevolking, als naar de gasten op het eiland. Op de foto: de heer Huyskes die de poster aan gouverneur Römer overhandigt.

De publiciste en journaliste BOB TADWMA-SPORRY is op 75-jarige leeftijd overleden. Zij is vooral bekend geworden door haar publicaties op het gebied van archeologie en geschiedenis. Haar publicaties hadden vooral betrekking op de geschiedenis van China, Japan, Egypte, Indonesië en Thebe. Haar werk werd niet alleen in Nederland, maar ook in het buitenland gepubliceerd.

De Noorse ex-premier EINAR GERHARDSSEN, die de politiek van zijn land gedurende twee decennia beheerste, is in Oslo op negentigjarige leeftijd overleden. Tussen 1945 en 1965 was

Gerhardsen verscheidene malen premier. Mede onder zijn leiding wist Noorwegen zich te herstellen van de schade van de Tweede Wereldoorlog, werd de economie gemoderniseerd en kreeg het land internationale invloed. Onder Gerhardsen werd Noorwegen lid van de Navo.

Het Parijse veilinghuis Drouot gaat op 20 november de grote Londense VEILINGHUIZEN Christie's en Sotheby's naar de kroon steken met een kunstveiling waarvan de opbrengst 250 miljoen frank zou kunnen belopen. Tot nu toe waren Christie's en Sotheby's gaan strijken met de miljoenen- opbrengsten van de veiling van Van Gogh's "Zonnebloemen" en de sieraden van de hertogin van Windsor. Het 'manna' voor Drouot is uit de hemel komen vallen dankzij de Franse particulier Georges Renand (1879-1968), die in de jaren twintig schilderijen kocht waarvan zijn hart sneller was gaan kloppen. Zo worden werken aangeboden van Modigliani - een schilder die zelden op veilingen wordt aangetroffen - van Van Gogh "De draken van Den Haag" en een "Conversation" van Matisse. Bonnard, Braque, Cezanne, Corot, "Le Douanier" Rousseau, Seurat, Toulouse-Lautrec, Utrillo en Vuillard zijn ook vertegenwoordigd. "Wij willen het internationale publiek laten zien dat Drouot de internationale concurrentie aan kan", zei Joel Millon, die op 20 november de hamer zal hanteren, nadat de collectie is getoond aan de kapitaalkrachtige Japanners in Tokio en de Amerikanen in New York.

Zijn het doorgaan van de vrouwelijke leden van het Britse koninklijke huis die voor de vrolijke noot zorgen, het ziet er naar uit dat de mannen het wat zwaarder hebben in hun

Dankbaar en blij zijn wij met de geboorte van onze zoon en broer

JORRIT

Marjan en Cor Schaap
Machteld en Inger
Cas Coraweg 41.

functies. Wordt prins Charles de laatste tijd zwaarmoedigheid verweten, omdat hij zich graag terugtrekt in onherbergzame heuvels of verlaten woestijnen, prins Edward's leven gaat ook niet over rozen sinds hij zijn vader ten schande maakte door het leger voortijdig te verlaten. Ook MARK PHILLIPS, de man van prinses Anne, zat schijnbaar wat dwars, want anders valt toch moeilijk te verklaren dat hij de snelheidslimiet op de Britse wegen met ruim 30 mijl per uur overtreedt. De schoonzoon van koningin Elizabeth II kwam niet zelf naar de rechtbank waar zijn zaak voorkwam maar stuurde een brief waarin hij de overtreding toefag en zijn excuses aanbod. Phillip (38) reed op 28 juli 103.8 mijl per uur op een weggedeelte waar de maximaal toegestane snelheid 70 mijl per uur is. Phillip is al eens eerder veroordeeld wegens roekeloos rijden.

De alomtbekende Curaçaose componist en zanger MACARIO PRUDENCIA bracht onlangs een beleefheids- bezoek aan de minister voor Ontwikkelingssamenwerking, de heer Franklin Crestian. Bij deze gelegenheid overhandigde de heer Prudencia zijn nieuwste langspeelplaat "Ma trese e lele" aan de minister. Verschillende van de liedjes op deze plaat scoren momenteel hoog in de lokale hitparade. Zo ook het lied "Dim Dam" dat inmiddels een begrip is geworden in het Papiamentse

CURACAO AGENDA

WEEKINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
19 september 1987 vanaf 08.00 uur t/m 21 september 1987 om 07.00 uur.
Dokter Doran, Sentro Mediko Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 72929 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Rauchbaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
18 september 1987 vanaf 17.00 uur t/m 21 september 1987 om 07.00 uur.
Dokter Pablo, Spreekkamer: Schonegevelstraat 4, tel.: 83048; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 77664 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Golo, mevr. Soli-ana-Tijn, mevr. Croes, Heerenveen, Nvillac, King, mevr. Rosales-Concession, mevr. Pablo en Lucasius)

DERDE DISTRICT BANDA ABao
18 september 1987 vanaf 17.00 uur t/m 21 september 1987 om 07.00 uur.
Dokter Botero Duque, Spreekkamer: Soto, tel.: 641790; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641790 b.g.g. 625822/625800 toestel 143.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque en Spong)

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en

dan het antwoordapparaat afnemen. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artspraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wiltjepleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/81070; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Kwidama, tel.: 78089, pageboy 027-360.

WIJKVERPLEGING CURACAO (Scharloeweg 110, tel.: 612040): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; nachtdienst heeft zuster Joe, tel.: 87550, pageboy 027-345.

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Fama): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-11.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA ISLA (tel.: 663895): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag en zondag van 10.00-11.00 uur. Voor spoedgevallen na kantooruren gelieve zich te begeven naar de Verbandkamer.

BOTICA'S (weekeinddienst) zaterdag
Otrobanda: Paradijs, F.D. Rooseveltweg 46B, tel.: 89676.
Punda: Plaza, De Ruyterkade 36, tel.: 615545.
zondag
Otrobanda: Curaçao, Breedestraat 137 (O), tel.: 623575.
Punda: del Pueblo, Sha Caprileskade 7A, tel.: 612444.

VERLOF BERAFFENIS
19 september: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157E.
20 september: H.R. Andrade, Vesustusstraat 19.

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Briegvengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajara- weg 8, Centrum Dewi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te Openbare Basisschool Briegvengat.
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

ZONDAG
DIVERSEN
POMPSTATIONS (openingstijden van 08.00-15.30 uur):
Frederik - Salina, Curoil - Biesheuvel, Curoil - Cas Chiquito, Isa - Plantersrust, Scheide- laar - Mundo Nobo, Vandelis NV - Marie- Pampun, De Haseth - Parera, Nieuw - Sto. Domingoweg, Perry - Grand Central, Schot- borgh - Cas Cora.

CHRISTOFFELPARK: 08.30 uur derde zon- dag van de maand- wandeling.

MOVIMENTO MUHENAN NASHONALIS- TA: 14.00-18.00 uur forum- discussie met als thema "Verkrachting van de vrouw" (spr. drs. Nelson Coffie, Nancy Pieterma, Libero Strop en Felisita Currie) - Buurtcentrum Pietermaai.

KRESH DEDE PIKINA: 10.00-12.00 uur ou- dermorgen.

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gou- Lansbergweg): zon.: 10.00 uur h. (Ned.); 16.00 uur (Papiamentu).
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaa 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede z.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned. KORAAAL SPECHT (Goede Herder 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTANA (H. Dominicus): zon.: 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA: (Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.19.00 uur.
(Santa Fama): zon.: 06.00, 09.00, (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBORDO: zat.: 19.00 uur, 17.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur, 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur, 17.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altgra z.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, (charismatisch) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima) 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 zon.: 08.30 uur.
HULPERK LAGOEN (H. Johannes): 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

PROTESTANTSE KERKDIENST
VERENIGING PROTESTANTSE MEENTEN
EBENEZER CHURCH: 09.30 uur Smith.
EMMAKERK: 09.30 uur ds Smith (Doo FORTKERK: 09.30 uur ds Schaap.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEEN MORAVIAN CHURCH
Goeneboersweg, Mundo Nobo
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst, zondagmorgen 09.30 uur preekdienst, z.: 08.30 uur.
Enmy Berthold Kleuterschool, S. sant)
zondagavond 18.00 uur Papiament dienst.

CHRISTIAN HERITAGE MINISTRY
10.00 uur dienst in het Curaçao Caribb Hotel.

BIOSCOPE
GOLDEN DRIVE-IN
zaterdag
21.00 uur The Morning After (f.5.-p. 24.00 uur Pornopretjes in zachte bedje (18jr., f.5.-p.p.).
zondag
21.00 uur The Morning After (f.5.-p. 24.00 uur Pornopretjes in zachte bedje (18jr., f.5.-p.p.).

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Thundercats: 17.00 Mr. «T»: 17.30 Telefeasta ku Tante Irma t Tante Shirley: 18.30 Special «Marathon»: 19.30 Better days; 20.00 Notisiero Tele-8: 20.30 Carroussel de Gonzalo Cuales; 21.30 Estreno: «Bella There»; 22.00 Wega di Number; 22.15 vervolg Estreno; 23.30 Sluiting.
ZONDAG: 16.30 Sena di Señor: 17.00 Sala di konserto; 17.50 Wega di Numb ber; 18.00 Telepariza; 19.00 Moda Mylene: 19.30 The Cosby show; 20.00 Notisiero Tele-8: 20.40 Directe uitzending Festival OTI-Antyas 1987; 22.00 Solid Gold with Dionne Warwick; 23.00 It's a living; 23.30 CNN Sports tonight with Nick Charles and Jim Huber; 24.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

Amigoe

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curieles Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
I.M. Ph. de Maayer-Hollander.
Antillan News Holding NV
Hoofdredactie:
Lauren Schenk (adj.).
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Hanneke van Kowen, Monique van Meerwijk, Nancy van der Wal, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Issett (op- maak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.

Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren voor vier uur bin- nen zijn of op dezelfde dag voor tien uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en don- derdag voor twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) ver- schijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassastraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djsbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Links, Kaya Gobernador N. Debrat 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
CORRESPONDENT:
Gerard van Veen, Postbox 118, tel.: 24427.

Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.
Losse nummers: Papergarden, Food Centre, Shipwrecks Stores in: Frontstreet (opposite Holland House), Great Bay Hotel, Little Bay Hotel, Mullet Bay Hotel, Papertrip Julianaaluchthaven en Boekhandel Van Dorp/Eddine

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, White- wallweg 1.

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Ne- derland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT:
Frans Croes (fotograaf).

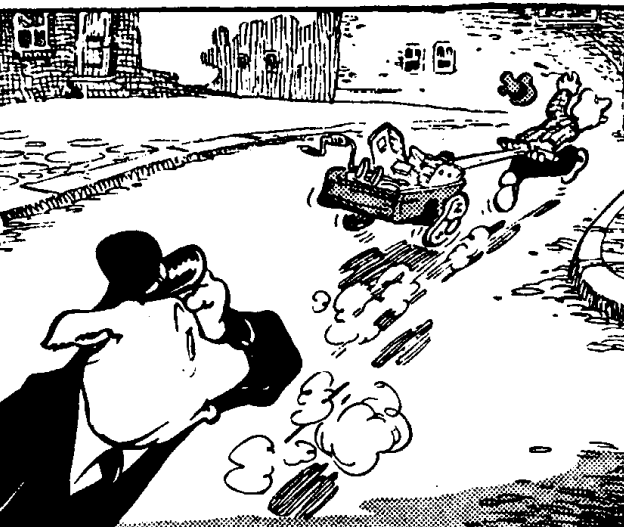
Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Mi- ami Herald, De Haagsche Courant, De Bra- bantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnements):
Curaçao: Distrito NV, tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook be- taald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Ma- duro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassastraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnements en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Salina.

Losse nummers 50 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

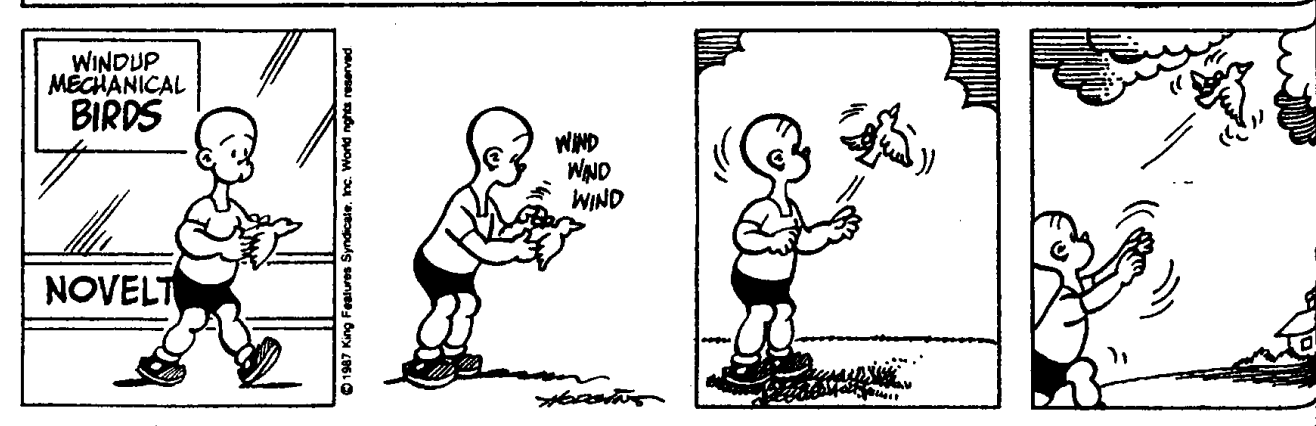
Tom Poes en de geheimzinnige gaper

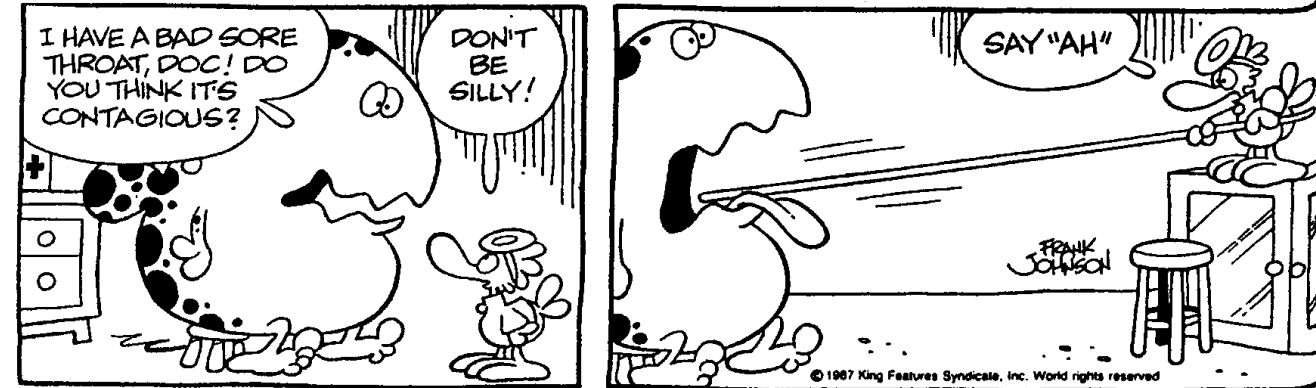
1475 — Wammes Waggel staarde met grote belangstelling naar de samenscholing voor het politiebureau en Tom Poes, die nog steeds onder de gereedschappen in het voertuig zat verborgen, stond grote angsten uit.
Zijn zorgen werden er trouwens niet minder op, toen Waggel naar een passerende politie-agent toeliep.
"Is het waar, dat er een rare gaperkop op het bureau zit? Zijn al die luijes hier aan het pret maken?"
"Niks pret maken!" sprak de beambte somber. "Het is een droevig geval! Broodvergiftiging of zo. Geen zuivere koffie!"
"Hibihi!" riep Wammes. "Koffie van tarwe. Mag ik es gaan kijken?"

Maar nu werd het Tom Poes te machtig en om te voorkomen, dat Wammes werkelijk naar het bureau zou aan, riep hij met verdraaide stem uit het karretje: "Doorlopen! Geen opstootjes alsjeblieft!"
Wammes Waggel herinnerde zich opeens zijn plichten en snelde heen, zijn voertuigje slingerend achter zich aan trek- kend. De agent bleef stom van verbazing staan. Hij krabde zich peinzend onder zijn pet en keek de voortsnellende timmerman na.
"Heb ik ooit..." prevelde hij, "nu dacht ik toch werkelijk, dat er een stem uit dat karretje kwam! Het is hier een rare boel!"

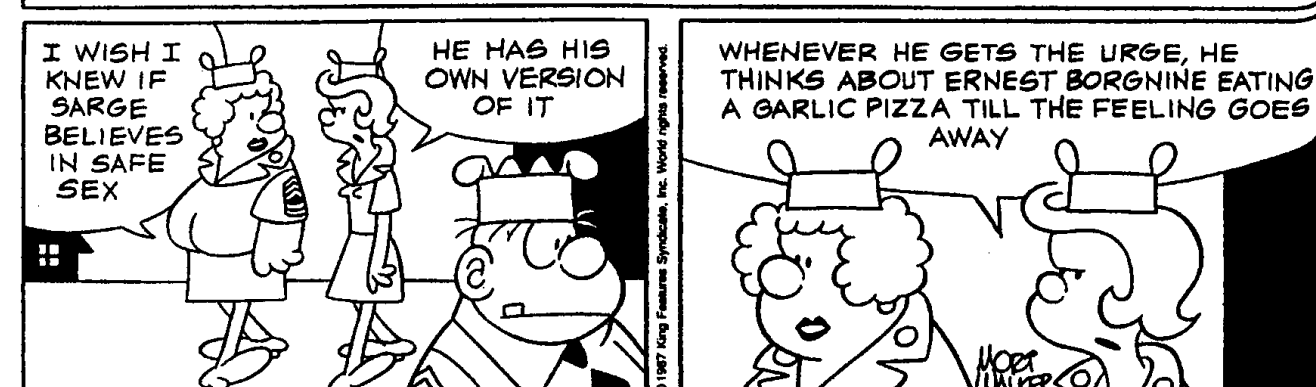
HENRY By Dick Hodgins

BONER'S ARK By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY By Mort Walker

REDEYE By Gordon Bess

_____

OPBOUW TOERISTISCHE SECTOR MOET ZORGVULDIG GEBEUREN

Edgar Fraai aan het woord over deze sector Elke verbetering betekent een stap vooruit in het toerisme

MENTALITEITSVERANDERING bij het personeel dat toeristen- sector werkzaam is; een wetgeving voor het hotel en een goed eilandelijk informatie- bureau zijn enkele van de aanbevelingen die **EDGAR FRAAI** geeft in een interview over het toerisme op Curaçao.

Toeristische sector is er een in ontwikkeling, Ron Skomorowski sprak daarover met Edgar Fraai die nog wel hoop heeft op dat deze sector in de toekomst van daadwerkelijk wordt voor Curaçao. Alvorens het zover is, moet er nog heel wat werk worden verzet, zo blijkt uit zijn

interview.

Een groot gedeelte van de problemen zijn begonnen in de zogeheten Venezolaanse periode. Het merendeel van de toeristen die hier kwam waren men- tinnen uit Venezuela. Het waren toeristen, d.w.z. mensen die kwamen om inkopen te doen. De Bolivar stond toentertijd hoog en dat maakte dat dingen hier goedkoop wa-

ren.

ren. Je kunt het vergelijken met het kooptoeisme dat op dit mo-

ment vanuit de Nederlandse An-

tillen naar Venezuela plaatsvindt. Er werd in die tijd door de middenstand veel geld

verdiend. Men richtte zich volle-

dig op deze kooptoeisten. Men

realiseerde zich niet dat dit toer-

isme wel eens als een pudding in

elkaar kon zakken, in feite had-

den maar weinig mensen ver-

wacht dat dit inderdaad zou ge-

beuren.

Toen kwam men in de problemen

want het hele toerisme was op

een heel ander soort toerist ge-

richt dan de toeristen die men

nu, min of meer noodgedwongen,

diende aan te trekken. Amerika-

n die hier naar toe komen om

uit te rusten en echt vakantie te

vieren, stellen heel andere eisen

dan Venezolanen die hier inko-

men komen doen. Omdat men

hier niet meer op berekend was

waren logischerwijs de eerste er-

varingen van de 'andere' toeris-

ten negatief. Met dit negatieve

imago zitten we nu nog steeds.

Eigenlijk is dit de grondoorzaak

van de problemen, maar er vloeit

vele zaken uit voort. Zo was

het niet noodzakelijk om ge-

school personeel in dienst te ne-

men en ervoor te zorgen dat de

winkel er aantrekkelijk uitzag,

men kocht toch. Waarom zou je

een gedeelte van het geld dat je

verdiende aan de verkoop ge-

bruiken om je pand te onder-

houden?

Het resultaat is dat Punda en

Otrobanda er vervallen uitzien.

De exclusieve winkels die Punda

vroeger rijk was konden de con-

currentie niet meer aan en ver-

dwenen langzaam uit het straat-

beeld. Zo kunnen we nog wel

even doorgaan, want dit slaat

natuurlijk ook op de hotels.

Op dit moment zijn er allerlei

plannen die deze gebreken moe-

ten opheffen. Denkt u dat deze

plannen resultaat zullen

hebben?

Zonder meer heeft alles dat ter

verbetering gedaan wordt resul-

taat. Al was het volgens een ne-

gatieve zienswijze: wij zijn nu

aan het absolute dieptepunt ge-

komen en alles wat men doet kan

alleen een stap voorwaarts bete-

kenen. Je kunt het echter ook po-

sitieverzien. We hebben een goe-

de uitgangspositie, vanaf nul,

vanaf de bodem moeten we de

zaak opbouwen en elk resultaat

geeft dan goede moed om door te

gaan. Dit stelt ons echter ook

voor de taak om de opbouw van

de toeristische sector uiterst

zorgvuldig te laten verlopen. Het

moderniseren van de hotels, de

renovatie van Punda, de nieuwe

hotels die er komen en de priva-

tisering van de 'holding'-hotels

zijn grote stappen voorwaarts.

Hoewel je je kunt afvragen of het

de taak van de overheid is om b.v.

Punda op te knappen. In de tijd

dat men de zaak verwaarloosde

is er toch ook veel geld verdiend,

maar dit even terzijde.

Als een winkelier zijn winkel

van binnen opknapt dan kan dit

ook direct resultaat op zijn of

haar personeel hebben. Kijk, om

in een winkel te werken die nau-

welijks ingericht is en waar de

muur van ellende zo'n beetje op

instorten staat, motiveert niet.

Je ziet dan dat je baas het ook al-

lemaal niets kan interesseren,

waar zou jij je dan druk om ma-

ken. Dit is natuurlijk maar een

deel; daarnaast zul je als eige-

naar of manager je personeel po-

sitief moeten benaderen. Door

een schouderklopje op de juiste

tijd stimuleer je je mensen om

hun best te doen. Als de mensen

die werken in een winkel of hotel

een bij- of herscholing krijgen en

de nieuwe zaken die ze geleerd

hebben in de praktijk proberen

te brengen en je spreekt als afde-

lingschef of manager je positieve

waardering uit, dan krijgt zo'n

training pas in de praktijk effect.

Dat men op dit moment bezig

is met het bijscholen van winkel-

personeel is op zich een goede

zaak, maar daar moet het niet bij

blijven. Met name het manage-

ment dient ook hoognodig bij-

geschoold te worden. Manage-

ment- technieken van 10 of 20

jaar geleden zijn toch wel op vele

punten achterhaald en nieuwe

kennissen kan een frisse wind in b.v.

hotels doen waaien. Ik vind dat

een hotel een gedeelte van zijn

budget moet besteden aan her- of

bijscholing van zijn personeel.

Het is een vorm van investeren.

Buiten het zittend personeel dat

dus een omscholing moet krij-

gen, moet het nieuwe personeel

een hoge kwaliteit hebben. Je

kunt niet iemand die amper de

lagere school af heeft gemaakt

aan een kassa zetten, met het ri-

sico dat deze persoon fouten

maakt. Ook in je keuken moet je

mensen hebben die kunnen ko-

ken. Je kunt een Amerikaanse

toerist geen slechte of matige

maaltijd aanbieden voor veel

geld. Dat pikt hij niet, en terecht.

Hij is bereid om een hoge prijs te

betalen voor zijn hotel en verblijf

maar wil dan ook wel waar voor

zijn geld. Dat de prijzen hoog zijn

is op zich geen slechte zaak.

Hoe bedoelt u dat?

Laat ik dit met een voorbeeld

duidelijk proberen te maken. Ie-

mand die in een goedkoop hotel

zit, de ervaring heeft dat geleerd,

heeft een bedrag te besteden dat

evenredig is met de prijs van het

hotel. Als je nu dure kamers ver-

koopt dan heeft zo'n toerist ook

meer geld uit te geven. Je moet er

echter wel voor zorgen dat hij het

uit kan geven en zich niet bedro-

gen gaat voelen, zoals ik al zei als

hij slecht of matig eten krijgt.

Een mens die zich bedrogen voelt

op zijn vakantie is zeer slechte

reclame. Eigenlijk kun je je dat

niet permitteren als je preten-

deert een vakantieland te zijn.

M.a.w. moet je ervoor zorgen

dat je over professioneel perso-

neel beschikt. Natuurlijk zijn er

ook nog andere zaken. Neem nu

het schoon houden van het ei-

land. Een schoon eiland is niet

alleen maar belangrijk voor de

bevolking maar tevens voor de

toeristen. Toen laatst die grote

schoonmaakactie was, waren de

toeristische wegen schoon, moet

je nu gaan kijken!! Langzaam

maar zeker stapelt het vuil zich

weer op. Er zou een permanente

ploeg van Selikor moeten komen

die zich bezig moet gaan houden

met het schoon houden van de

toeristische wegen. Ik weet ook

wel dat door het schoon maken je

alleen maar aan symptoombes-

trijding doet. De mensen moe-

ten gewoon geen rotzooi weg

gooien. Ik denk dat de politie

hieraan ook ten dele debet is. Al 6

jaar bestaat er een politieveror-

dening die het wegwerpen van

vuil strafbaar stelt. Pas nu

treedt deze in werking. Ik heb

trouwens nog niet gehoord dat

hiervoor boetes zijn uitgedeeld.

Misschien is dat wel het geval

maar het is niet in de pers ver-

schenen. Dit zijn nou echt van die

dingen die in de krant moeten

komen, ze helpen een beetje aan

de broodnodige mentaliteitsve-

randering. Helaas moeten we

constateren dat er maar weinig

toerist-positieve zaken in de pers

verschijnen, uitzonderingen

daar gelaten. Als er ergens een

schandaaltje is of als er maar

even iets mis gaat dan staat het

meteen met grote koppen in de

krant. Vaak is er dan ook nog

sprake van een ongenueanceerde

berichtgeving. Positieve zaken

en die zijn er gelukkig ook te vin-

den, zijn kennelijk niet sensatio-

neel genoeg. Deze 'negatieve'

wijze van berichtgeving schrikt

niet alleen de toeristen af maar

eigenlijk, en dat is veel be-

langrijker, mensen, jongeren,

die erover denken om zich op toer-

istisch gebied te gaan bekwa-

men. Deze raken hierdoor gede-

primeerd en kiezen dan vaak een

andere richting om te gaan

studeren, terwijl we nu net men-

sen nodig zullen hebben die in

deze sector professioneel zijn op-

geleid. Dat is voor altijd dood-

zonde.

Wat is er nodig om het produkt

'Curaçao' te verkopen?

Indertijd Curaçao is een pro-

dukt dat dient te worden ver-

kocht. Het is echter niet zo maar

een produkt. In feite zal het toe-

risme zo belangrijk worden nu de

off-shore sector ook in elkaar aan

het zakken is, dat een aanzien-

lijk gedeelte van de bevolking er-

van afhankelijk zal worden.

Daarom is het aan te bevelen dit

produkt op efficiënte en professi-

onele wijze op de markt te bren-

gen. We hebben te maken met

een grote concurrentie in het Ca-

ribisch gebied.

Allereerst denk ik dat onder-

ling overleg een wezenlijk onder-

deel van de 'toeristische'-

structuur moet zijn. Kijk, toeris-

ten zijn in hun uitspraken vaak

ongenuanceerd. Als ze een va-

kantie niet als positief hebben

ervaren dan maken ze geen on-

derscheid tussen hotel a of hotel

b, winkel a of b. Nee, men is dan

ontevreden over Curaçao en

daarmee is de kous af. In zoverre

zijn b.v. alle hotels van elkaar af-

hankelijk, of het nu hotels van de

Holding zijn of geprivatiseerde

hotels. Gezonde concurrentie

kan natuurlijk geen kwaad,

maar dan alleen maar in een ge-

zonde situatie. Die hebben we

nog niet dus zal men gezamenlijk

naar buiten moeten treden.

In dit overleg moeten zowel de

private-sector als de vakbonden

en de overheid zitten. Hoewel ied-

er vanuit zijn eigen visie de

zaak zal benaderen moet het

hoofd- en eigenlijk enige doel zijn

om van Curaçao een gezond toe-

risteneiland te maken. Je bent in

feite nationalistic bezig. Daar-

mee bedoel ik dat je in principe

geen rekening moet houden met

andere landen of eilanden. Of je

te toeristen van andere vakant-

ieplaatsen afpikt moet je een

zorg wezen. Anderen hebben

lang genoeg toeristen van Cura-

çao aangetrokken en geloof me

ZATERDAG 19 SEPTEMBER 1987

(vervolg van pag 1)

lig. Als de werkelijkheid ook maar iets anders is dan er in een folder staat dan komt hij nooit meer terug en kun je een goede mond op mond reclame wel vergeten. Dit laatste, een goede mond op mond reclame is en blijft van belang maar komt vanzelf als je inderdaad ook goed bent.

Voordat je echter grootscheeps allerlei toeristen gaat binnenhalen moet je er voor zorgen dat je intern alle zaken op een rijtje hebt. Een persoon die slechte reclame maakt voor Curaçao is er een teveel. Iedereen weet dat er zaken veranderd moeten worden en ook welke veranderingen er plaats dienen te vinden. Daar hebben we echt geen dure buitenlandse experts voor nodig. Het probleem met veel mensen hier is dat men dat niet hardop durft te zeggen; men durft vaak geen kritiek te leveren. Nu is kritiek iets waar je zorgvuldig mee om dient te gaan, de beste stuur-lui staan aan wal, maar goede opbouwende kritiek kan alleen maar positief werken. Diegene of dat nu een persoon of een instantie is, moet iets met die kritiek kunnen doen, moet de mogelijkheid hebben om veranderingen aan te brengen.

Desondanks kan kritiek dan nog wel eens hard aankomen. De waarheid is vaak nu eenmaal niet zacht. Als mensen echt weten dat de kritiek niet als een persoonlijke aanval bedoeld is en als zodanig ook niet begrepen wordt dan zijn we al een heel eind. Misschien kan ik het zo zeggen: Niemand is heilig iedereen heeft zijn fouten en tekortkomingen en aan sommige zaken kun je niets veranderen. Als je echter je eigen tekorten kunt onderkennen dan kun je je laten assisteren. Nu lopen er eigenlijk teveel mensen in de toeristische sector rond die menen dat ze verstand hebben van het toerisme. Vaak is dit maar gedeeltelijk waar omdat deze mensen maar verstand hebben van een bepaald facet van het toerisme. Als deze personen dan ook nog op sleutelposities zitten en ingenomen zijn met hun eigen ideeën dan staan ze niet open voor kritiek en nieuwe frisse ideeën. In feite doen ze zichzelf hierdoor te kort omdat ze

...het Seaquarium: één van de grootste toeristische attracties op het eiland...

zo de mogelijkheid voorbij laten gaan om iets te leren, om voorbij hun eigen neus te kijken. Dat is jammer, want dat breekt de communicatie af om tot een gezamenlijk goed toeristenproduct te komen.

U heeft een overlegorgaan genoemd als eerste stap. Welke andere stappen dient men te nemen?

Men moet proberen een mentaliteitsverandering bij de bevolking van Curaçao teweeg te brengen. Dit zal echter een zeer moeizaam proces zijn en het is moeilijk te zeggen volgens welke lijnen dit dient te verlopen. Het toeristenbureau gaat in ieder geval in januari beginnen om op de middelbare scholen voorlichting te geven over het toerisme. Dit heeft eigenlijk een tweeledig doel. Van de ene kant proberen we de middelbare scholieren het belang van het toerisme voor ons eiland te laten inzien en van de

andere kant proberen we op deze wijze belangstelling te wekken bij deze jongeren om in de toeristische richting te gaan studeren. Eigenlijk zouden alle inwoners vanaf hun jeugd op een positieve wijze geconfronteerd moeten worden met het toerisme.

Een andere zaak is het om voor een goede opleiding in deze sector te zorgen. Op dit moment is men er hard mee bezig, in feite draaien de eerste opleidingen al, maar dit dient uitgebouwd te worden. Van de opleiding die hier op Curaçao gegeven wordt, moeten dan vakmensen af komen, echt mensen die hun vak beheersen. Daarnaast dienen ze ook de talen die noodzakelijk zijn in het toerisme redelijk te beheersen. Men zegt wel eens dat de mensen van Curaçao drie talen spreken buiten het Papiamentu: Nederlands, Engels en Spaans. Dit verhaal kan zonder meer naar het rijk der fabelen worden verwezen. Een paar woorden of kleine zinnestjes in

manier. Om hier verandering in te brengen is moeilijk, maar wel belangrijk. Als je dat niet doet dan loop je de kans dat de nieuwkomers de houding van dit personeel gaan overnemen en dat moet je niet niet hebben. Als dit het geval is dan heb je in ieder geval een gedeelte van je opleiding voor niets gegeven. Daarnaast is het zo dat je, ook al zou je dat willen, niet elk hotel in een keer met nieuw personeel kunt voorzien. Voor de mensen die nu werkzaam zijn in de toeristische sector moeten er dan ook bij- of herscholingscursussen komen.

U heeft het over een slechte mentaliteit bij het zittend personeel. Kunt u daar voorbeelden van geven?

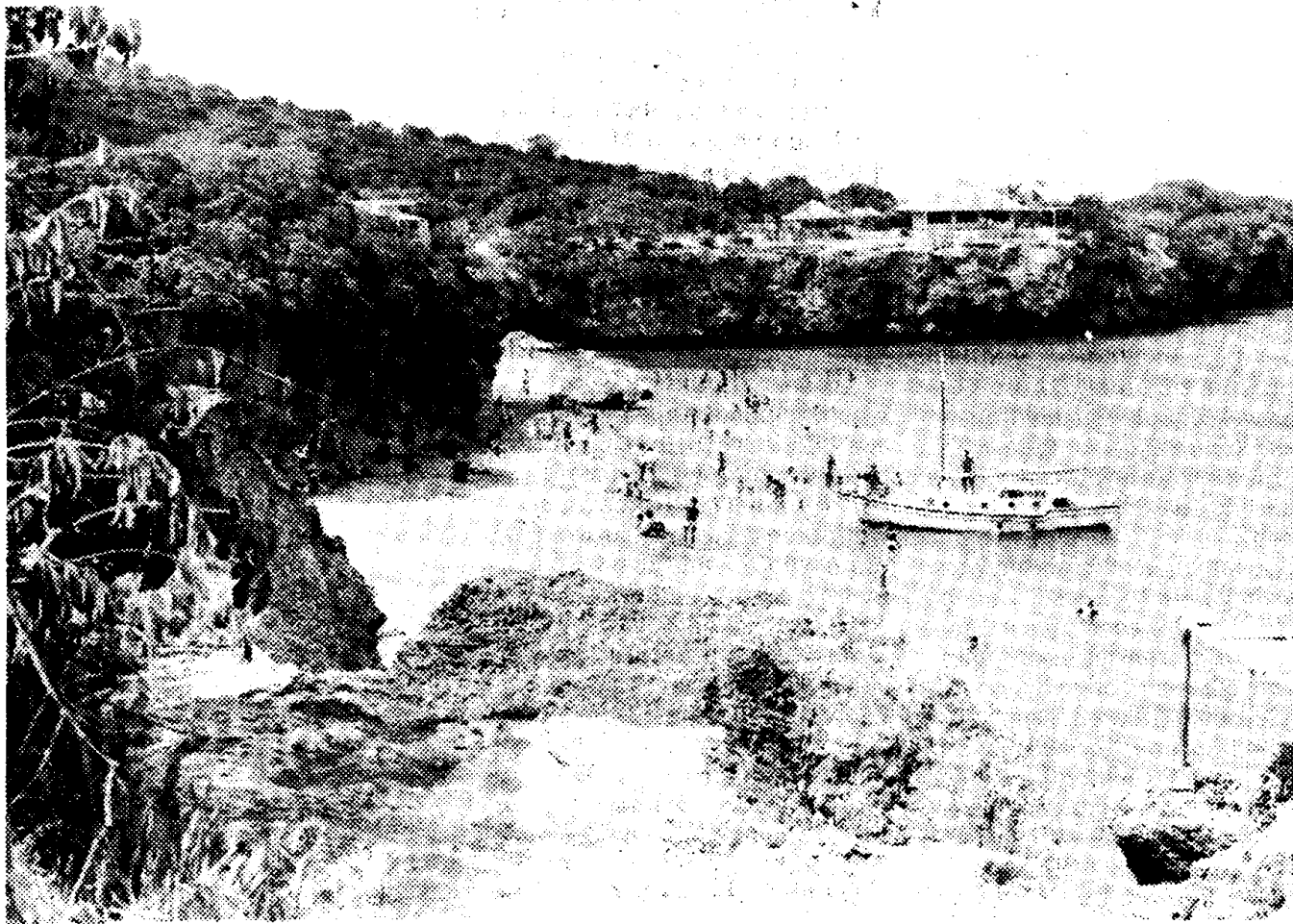
Het schort vaak aan hulpvaardigheid, dienstbaarheid. De uitzonderingen daar gelaten. Zo kwam ik nog niet zo heel lang geleden met een aantal buitenlandse gasten in een hotel. We namen plaats aan een tafeltje en wilden, voordat we gingen eten

wat te drinken hebben. De ober leunde over de bar. Hij was kennelijk in een zeer humoristisch gesprek met de bartender gewikkeld en dat vroeg zoveel energie van hem dat wij aan zijn aandacht waren ontsnapt. Op een gegeven moment zo na 10 minuten zag hij ons eindelijk.

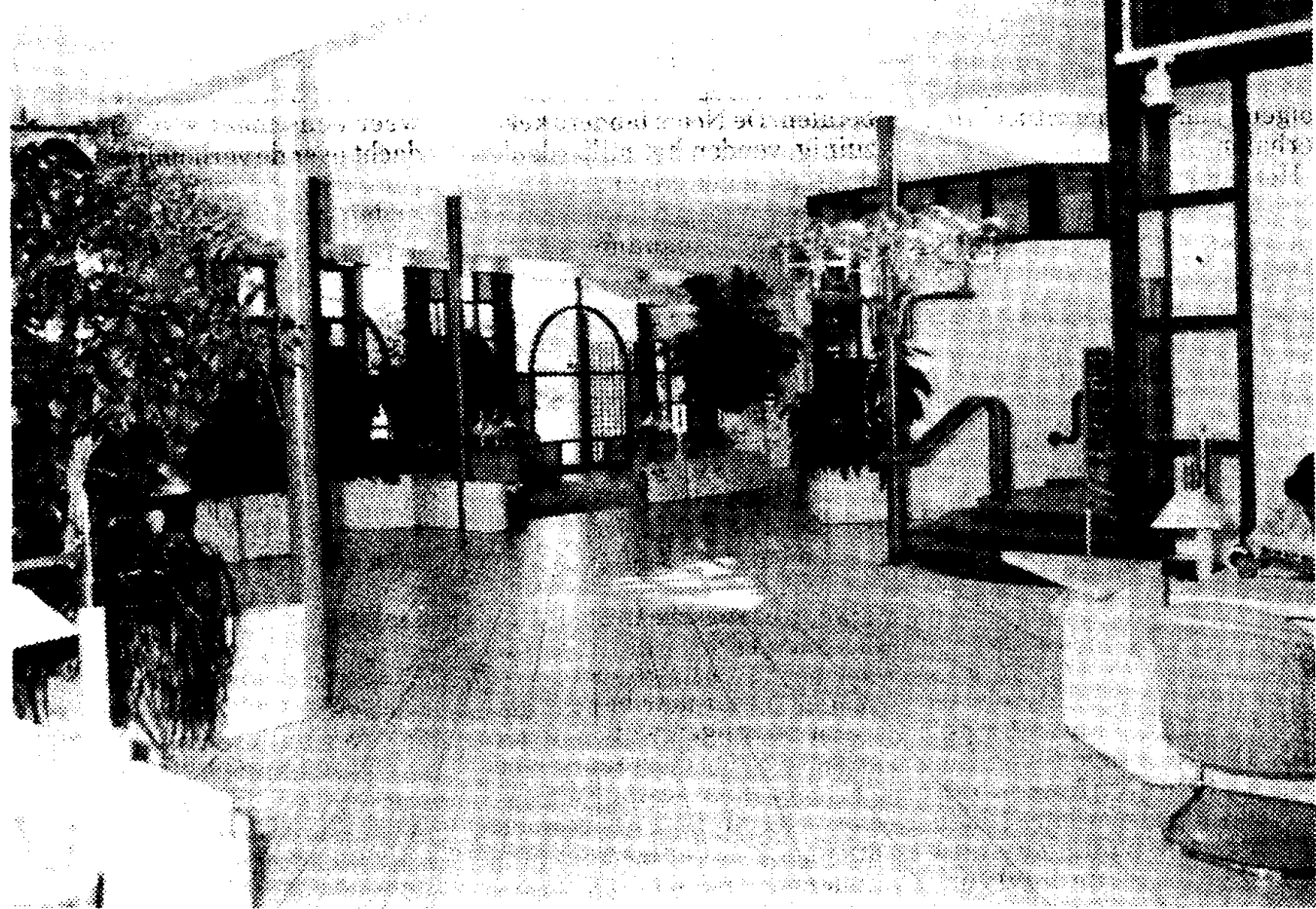
Men nu maar niet dat hij meteen opsprong om ons te helpen. Nee hoor, hij ging gewoon met zijn gesprek door. Na nogmaals 10 minuten gewacht te hebben zijn we maar opgestapt. Dit is maar een voorbeeld en ik vrees dat elke toerist er zo nog wel enige kan opnoemen. Dat kan dus gewoonweg niet. Tenminste, als je van Curaçao een toeristeneiland wilt maken. De mensen moeten dienstbaarheid bijgebracht worden. Je komt die mentaliteit overal op het eiland tegen.

Waar je ook bent, je moet, vaak onnodig, wachten. Soms is het personeel nog te beroerd, vergeef me die uitdrukking, om iets voor hun klanten te doen.

...Westpunt: één van de vele stranden die het eiland aan de Zuidkust telt, toch zijn er relatief weinig toeristen die de weg weten te vinden naar deze kleine maar zeer fraaie stranden...

RON SKOMOROW

...de renovatie van de hotels is in volle gang. Terwijl de lobby van het Princess Beach al geruime tijd klaar is, wordt daar nu een geheel nieuwe vleugel kamers bijgebouwd...

een vreemde taal is net even te weinig om op fatsoenlijke en beleefde manier met mensen te spreken. Het maakt een wezenlijk verschil of men nu de koffie krijgt voorgezet met "Hier, koffie" of met "Uw koffiemeneer, astublieft". Vaak is het geen kwestie van onwil maar eerder een kwestie van onbekendheid in de taal en nu dat kleine beetje extra spreekt de mensen aan. M.a.w. je moet ook naast de vakkennis die je op een opleiding in de toeristische sector geeft, dat wel nummer één dient te staan, ook de mensen, ik noem het maar, praktisch toerusten zodat ze ook vriendelijk, beleefd, correct of hoe je het ook wilt noemen, overkomen. Ik heb het nu over personeel dat hier opgeleid kan worden. Daarnaast is het natuurlijk belangrijk dat er mensen komen die ervaring in het buitenland hebben kunnen opdoen, ook daar moet je de mensen de gelegenheid toe geven.

Dan heb je natuurlijk te maken met het zogenaamde 'zittend' personeel. Deze mensen gedragen zich al op een bepaalde

...naast bezienswaardigheden, snakken de meeste toeristen naar lui in de zon liggen met een drankje, een hapje, muziek op de achtergrond en goede service...

Ingezonden

De controverse tussen Dutch Schrier en de Amerikaanse Boon

Zoals wij de laatste tijd kunnen lezen in de lokale kranten of luisteren naar radiostations en TeleCuraçao, bestaat er een onoverkomelijke controverse tussen de DOW-deskundigen, geadviseerd door een zgn. Amerikaanse expert en de Seaquarium manager Dutch Schrier.

De controverse bestaat in de wijze waarop het kunstmatig aan te brengen zand op het aan te leggen strand beschermd moet worden tegen erosie. Praktijk heeft bewezen dat waar in de natuur iets niet natuurlijk voorkomt, de natuur dit daar ook niet wil hebben. Op het strand bij en in de buurt van Marie Pampoen komt zand niet natuurlijk voor. Dus zonder bescherming tegen de branding zal de zee haar best doen om het eventuele zand dat men daar wil deponeren, op een van haar woeste dagen, zo goed mogelijk te doen verdwijnen. Inmiddels zit het Bestuurscollege met de handen in het haar. Hun gezond verstand doet hen inclineren tot het advies van de heer Schrier, maar hun gebrek aan technische kennis of praktijk doet hen twijfelen, after all de Seaquarium manager heeft bewezen praktische know-how te bezitten. Kijk naar zijn successen.

Mijnne Heren Gedeputeerden, u kunt zich gerust laten leiden door Uw gezond verstand, aan-

gezien er geen experts zijn, lokaal of internationaal, die u kunt adviseren hoe de zee zich zal gedragen wanneer men iets kunstmatig in haar wateren bouwt of aanbrengt. U kunt de experts van Rijkswaterstaat gerust in Nederland laten blijven en geen fout begaan. Zij zullen geen bevredigende oplossing kunnen aanraden, alleen misschien kunnen wijzen op de nadelen van de voorgestelde plannen. Zij kunnen het probleem van zanderosie in Nederland ook niet oplossen. Ik citeer de volgende passage uit "Time" van 10-08-'87, pag. 30: "The scourge of coastal erosion is felt worldwide, especially in such countries as Britain, West Germany and the Netherlands, where ocean front properties have been heavily developed"

Zie hieronder eindresultaten van onderzoeken gedaan in de USA. Ik citeer uit het boek "Coastal Environment Management", uitgegeven in 1980 door "The Conservation Foundation for the Council on Environmental Quality" onder auspiciën van de US ministeries van "Defense, Commerce, Interior, Environmental Protection Agency and Federal Emergency Management Agency", pag. 101, onder Recommended Policy: Beach System Restoration — "There may be little understanding of

how difficult and expensive it is to control the natural forces that alter beaches".

Men is tot de conclusie gekomen dat de enige manier om een strand voor een langdurige periode te behouden is deze te blijven vullen met zand. Ik citeer hierbij het artikel "America Washing Away", gepubliceerd in "Science Digest" van augustus 1986, pag. 75: "The only way to widen a beach uniformly and protect all its property is to keep piling on new sand"; verder uit "Scientific American" van juli 1987 op pag. 58: "The trend in coastal engineering today is to take the soft approach (noot van de schrijver: in tegenstelling met de hard approach bestaande uit "breakwaters", "seawalls", "revetments", "rip-raps" en "groins" die geen van allen bevredigende resultaten hebben geleverd.) This technique entails adding sand to a beach to replace material lost by natural erosion".

En als laatste een citaat uit "Time" van 10-08-1987, pag. 36: "There is one anti-erosion scheme however, that can be effective: beach nourishment, which simply involves replacing sand that has washed away".

Ik heb een uitgebreid onderzoek ingesteld in de "Library of the Miami University" naar andere mogelijke oplossingen van dit probleem. Buiten wat in

de hierboven vermelde publicaties staat heb ik niets nieuws over deze aangelegenheden kunnen lezen.

Ik ben niet op de hoogte wat de Amerikaanse "expert" Boon de DOW heeft geadviseerd om te bouwen, aangezien geen beschrijving ervan heeft gestaan in het enige dagblad dat ik lees. Ik zeg alleen dit: als hij werkelijk een expert is in deze materie kan hij miljoenen verdienen in zijn eigen land, want, ik citeer weer de "Science Digest" van augustus 1986: "In the Hamptons 15 groins constructed by the US Army Corps of Engineers and Long Islands, Suffolk County in the 1960 and 1970's have left the western downdrift of Westhampton beachless and may have accelerated dune erosion in front of many homes. The Kennedys (noot van de schrijver: één van de vele slachtoffers van stranderosie) who are on the downdrift side of the four East Hampton groins, have brought a \$10 million lawsuit against the federal, state and local governments for alleged negligence. Westhampton home-owners are threatening to sue Suffolk County for \$70 million unless it does something to save their beach", verder "Miami Beach and neighbouring communities were nourished with new sand between 1977 and 1981 at a cost of

roughly \$ 65 million. Virginia Beach has paid about \$1.5 million a year for 34 years to bring in each winter enough sand to fill 30,000 dumptrucks, etc., etc".

Wat doet die Amerikaanse expert hier op dit straatarm eiland. Indien hij werkelijk een expert is en een effectief middel bezit, dan is voor hem de "sky" niet eens de limit om geld te verdienen. Of heeft hij zijn brainchild nog niet getest en wil hij dit hier doen?

Bekijken we even het voorstel van de heer Schrier. Ik zal me hierbij laten leiden door de regel vastgezet in het boek van Willard Bascom, genaamd "Waves and Beaches" (W. Bascom is research engineer for the Waves Project at the University of California at Berkeley. Hij is vooral bekend geworden door zijn werk als leider van het "Mohole Project" uitgevoerd in opdracht van de "National Academy of Sciences"). Op pag. 290 stelt hij, ik citeer "Sand set in motion by wave-caused turbulence will settle out wherever a protective structure reduces wave action". De door de heer Schrier aangebrachte golfbrekers voldoen aan de regels van deze stelling. Er is hierom geen reden om met een geheel ander soort golfbreker te gaan experimenteren. Een economische reden bestaat ook niet, aangezien het door de Amerikaanse expert voorgestelde

kunstwerk een paar miljoentjes meer kosten.

Tot slot zou ik alleen het volgende willen adviseren. Het is een variant op de golfbrekers van de heer Schrier. Mijn voorstel is om in plaats van de min of meer massieve golfbrekers die de heer Schrier aangelegd heeft, caissons, 2) kubusvormig of cilindrisch, 3 tot 4 meter breed of groter, afhankelijk van de diepte waar zij geplaatst zullen worden, te gebruiken om evenwijdig aan het strand in de vorm van een gigantische snoer, net eventjes boven water uitstekend, en van 2 tot 3 meter van elkaar verwijderd, kunstmatige eilandjes aan te brengen om de kunstmatige stranden te beschermen. 1) Voor de stevigheid verdient het aanbeveling de caissonbodems een holle vorm te geven met scherpe uitlopende randen en deze in een ondiepe leeg te plaatsen. Voor een Caribisch-tropische touch kunnen 2 of meer van de eilandjes met elkaar verbonden worden, verhoogd, opgevuld met zand en aarde en beplant worden met kokospalmen e.d. Natuurlijk dient de background van het strand ook van palmen voorzien te worden. U zult zien dat deze constructie niet alleen het zand van de kunstmatige stranden zal beschermen doch extra zand zal aanwinnen.

Ik raad het Bestuurscollege aan, indien geïnspireerd door mijn plan, zij het strandproject zouden uitvoeren ingevolge mijn voorstel, een soortgelijk eilandjes-snoer aan te brengen van Rif tot Piscaderabaai en de strook te laten wassen tot een prachtstrand, waar luxe kantie-oorden in afdienbare automatisch zullen verrijzen. Gedenk alleen dat: "Indien geen uitvoering van mijn plan, dan geen droom van een superstrand. Rest ons alleen nog, het eiland schoon te maken en te houden voor de toerist als een echte gast "treaten".

1) Dit plan heb ik van de natuur afgekeken. Op een plek ergens aan de Zuidzijde van ons eiland liggen een 5 a 6 tal grote rotsblokken die zodanig in zee zijn gevallen dat zij met het strand een natuurlijk bassin in zee vormen. Terwijl rondom dit geheel, keilige stranden voorkomen is dit natuurlijk bassin geheel dichtgeslibt met zand.

2) Een caisson is een zinkbak vervaardigd van gewapend beton. Het wordt in een droogdok op de wal gestort. Na de tewerkstelling laat men dit zinken op een voorafgeprepareerde plaats en gevuld hetzij met zand hetzij met stenen of mager beton.

Hubert B. Perret-Gentil

...tijdens de Irangate-hoorzittingen werd overste Oliver North plotseling een volksheld. De "Oliemanie" blijkt echter van korte duur te zijn...

Mogelijk gevolg van Bagaza's conflict met katholieke kerk

Staatsgreep in Burundi: volgens Afrikaans recept

...Jean-Baptiste Bagaza tijdens de conferentie van Franstalige landen in het Canadese Quebec...

DE STAATSGREEP IN de Centraal-Afrikaanse staat Burundi waarbij president Jean-Baptiste Bagaza ten val werd gebracht, heeft opnieuw een hoofdstuk toegevoegd aan het toch rijk gevulde album van Afrikaanse machtsvernames op een moment dat het staatshoofd even niet thuis is. Eerder overkwam dit Ghana's Kwame

Nkrumah ('66), Uganda's Milton Obote (1971) en president Ja'afar Numeiry van Sudan. Allen afgezet tijdens reizen naar het buitenland. Bagaza bevond zich in Canada, waar hij een conferentie van Franstalige landen bijwoonde. Daar werd hem verteld dat hij thuis van alle posten was onthouden en het leger de macht had overgenomen. Dit onder leiding van Pierre Buyoya, naar verluidt een lid van het 50 leden tellend uitvoerend comité van de enige legale politieke partij van Burundi, de Nationale Unie voor Vooruitgang.

Een reden voor de machtsvername hebben de militairen nog niet gegeven. Maar naar alle waarschijnlijkheid zullen de conflicten tussen Bagaza en de katholieke kerk en de etnische tegenstellingen tussen de twee bevolkings-groepen van Burundi, de Tutsi en de Hutu, een centrale rol hebben gespeeld. Voor eind november stonden parlementaire verkiezingen gepland.

mogen verwachten, is niet duidelijk. Zeker is wel dat ook Buyoya een Tutsi is. En zeker is ook dat Burundi, een van de armste landen ter wereld, vrijwel geheel afhankelijk is van de koffie-export en van de steun die het land vooral van Frankrijk en

België ontvangt. Het was dan ook niet vreemd dat Bagaza, na het vernemen van het nieuws over de coup, direct op een vliegtuig naar Parijs stapte en daar door een regerings- vertegenwoordiger werd opgevangen. (uit de Haagsche Courant)

Nederland tegenover Indonesie en Suriname

INDONESIE KAN OOK voor dit jaar rekenen op aanzienlijke financiële steun van de donorlanden verenigd in de IGGL-groep. Jaarlijks confereren die landen, waaronder de Verenigde Staten, Japan en Australië onder Nederlandse leiding over steun aan Indonesie en op die conferenties blijft men veel vertrouwen te hebben in de Indonesische economie en de stabiliteit in het land. De conferentie wordt door de Nederlandse minister van Ontwikkelings- samenwerking voorbereid en die staat de laatste jaren enigszins onder druk als het gaat om de mensenrechten in Indonesie.

Die druk gaat uit van kleine oppositie- groepen in Indonesie zelf, die o zo voorzichtig moeten opereren en verder van verspreide organisaties in Nederland. Tot dusver is er van enige invloed op het beleid van de IGGL-landen niets gebleken. Minister Bukman en zijn voorganger mevrouw Schoo, praten, los van de conferentie, wel eens met hun Indonesische gesprekspartners over de mensenrechten, maar door de bijna terloops wijze waarop dit gebeurt, kan van invloed geen sprake zijn. De Indonesische onderhandelaars zijn slechts in staat de boodschap mee terug te nemen naar Djakarta en daar worden de terloopse opmerkingen waarschijnlijk in de annalen van de militaire bureaucratie bijgeschreven. Het bureau jaar kan het ritueel zich herhalen.

Het blijft merkwaardig om te zien op welk niveau de economische betrekkingen tussen Indonesie en het voormalig moe-

derland Nederland zich bewegen, als men ze vergelijkt met de relaties tussen Den Haag en Paramaribo, de hoofdstad van een andere voormalige Nederlandse kolonie. Na de confrontatie tussen Nederland en Indonesie in het begin van de jaren zestig rond Nieuw-Guinea zijn de banden met Djakarta aangehaald, vooral na de val van de vader van de onafhankelijkheids- strijd, Soekarno. Het militaire regime van president-generaal Soeharto heeft nooit een geheim gemaakt van zijn karakter. In de burgeroorlog volgend op de val van Soekarno zijn honderdduizenden vermoord en tienduizenden opgesloten in interneringskampen. Voor Nederland is dat nooit een bezwaar geweest een soort speciale band met Indonesie te creëren, waarschijnlijk stoelend op heimwee naar het verleden in combinatie met de aloude handelsgesest. Het moederland had de gordel van smaragd niet vrijwillig afgelegd, maar met grote tegenzin.

In het geval Suriname lag dat anders. Na 1949 werd het land hier omhelsd als praktisch enig overblijvende kolonie. Maar Suriname was geen wingewest en de Nederlandse geest richtte zich in de jaren vijftig eerder op Europa dan overzee. Zo'n twintig jaar later drong het kabinet Den Uyl derhalve bijna de onafhankelijkheid op aan Paramaribo, dat Den Haag hiervoor fors liet betalen. De Nederlanders koken zuinig, vonden het miljardenbedrag ook zonde, maar vooruit, de tijdgeest vroeg om onafhankelijkheid, of Suriname wilde of niet.

Alles veranderde na de natuurlijk nooit goed te praten december- moorden in Paramaribo in 1982. Nederland heeft te genoegdoening en herstel van de democratie en in feite het daarop gehouden. Ook nu zijn de betrekkingen tussen beide landen nog zeer koel. Het geharrewar rond het zenden van ambassadeurs en de gang van Suriname naar het Internationale Hof in Den Haag om herstel van de betaling van ontwikkelings- gelden te krijgen, illustreren dat wel. Het kan worden gebillikt dat Nederlandse naleving eist van mensenrechten in Suriname, maar het steekt wel schril af tegen de flauwe houding van de Nederlandse regering tegenover het Indonesische beleid.

In Indonesie gaat het om een autocratisch regime onder leiding van een ouder wordende generaal. Hij en zijn militaire omgeving dulden nauwelijks enige vrijheid voor de oppositie. Buitenlandse journalisten wordt vaak de toegang geweigerd en het erken onmogelijk gemaakt, als het om kritische berichtgeving gaat. Maar de Nederlandse regering bedekt die waarheden met de mantel van de economische liefde: inmenging in de binnenlandse politiek van zo'n groot land zou wel eens averechts en contra-productief kunnen werken. Een nadenkende houding; die wellicht ook een leidraad zou kunnen vormen als weer eens moet worden nagedacht over de verhouding tot Paramaribo, de hoofdstad van die andere voormalige kolonie, met eveneens een militair regime. (uit de Haagsche Courant)

Onderzoek moord op Nederlandse journalisten in El Salvador

Ing. Jaap Kuiper: het is morele verplichting feiten te achterhalen

(uit de Haagsche Courant)

UTRECHT — De nabestaanden van de vier op 17 maart 1982 in El Salvador gedode IKON-journalisten hopen, na bijna vijftien maanden, dat zij gerechtigd zijn vervolgd worden als blijkt dat ze de wet wellicht hebben overtreden. Tijdens de verhoren groeide in enkele weken de algemene opinie dat North en Poindexter in dat geval wel gratie moesten krijgen. Er is geen jury meer samen te stellen, die dit beroemde duo durft veroordelen, zo redeneerde men toen. De vraag of er een straf-rechtelijke vervolging komt, wordt momenteel onderzocht door de speciale rechter Walsh. (uit de Haagsche Courant)

IKON-journalisten en hij is al vijftien maanden bezig boven water te krijgen wat er precies gebeurd is. Op de vraag of hij de Salvadoraanse lezing gelooft of overtuigd is van moord, antwoordt hij enigszins terughoudend: "Persoonlijk vind ik dat er reden is om te denken dat er meer in het spel is dan toeval, maar ik heb daar geen harde bewijzen voor, dus ik kan gewoon niet zeggen, dat het inderdaad een moordaanslag is geweest".

Toch blijven er voor hem voldoende onopgehelderde punten over om te twijfelen. Zo hebben de Amerikanen zich ook intensief met de zaak beziggehouden. "Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken bezit 112 documenten, die betrekking op het geval hebben, voor een belangrijk deel telex-boodschappen. Daarvan zijn er 73 geheel en 13 gedeeltelijk vrijgegeven; de andere 26 zijn tot nu toe achter slot en grendel gebleven. Ik hoop dat mevrouw Gomez de Claros in elk geval inzage in die documenten zal krijgen".

Heeft hij veel vertrouwen in het aanstaande onderzoek van de vrouwelijke rechter?

"We weten nog niet wat ze gaat doen en evenmin weten we of ze de opdracht van hogerhand heeft gekregen, want de nabestaanden hebben nog geen contact met haar gehad. Wel is het zo dat er in de afgelopen jaren al vaak toezeggingen voor een officieel onderzoek zijn gedaan, maar dat zijn altijd loze beloften gebleven. Maar als er nu inderdaad iets gaat gebeuren, denk ik dat het een gebaar van de Salvadoranen is, omdat Nederland dit jaar El Salvador ontwikkelings- hulp heeft toegezegd".

Sinds maart 1982 hebben vele Nederlandse politie zich met de zaak bezighouden, er zijn Kamervragen gesteld en er zijn rapporten uitgebracht. Maar minister Van den Broek (Buitenlandse Zaken) stelde zich steeds terughoudend op; volgens Jaap Kuiper, omdat hij geen schade wilde toebrengen aan de betrekkingen met El Salvador. Kuiper is daar duidelijk ontstemd over.

"Want het kan natuurlijk dat ik schimmen najaag, maar ik heb het gevoel, dat de regering bepaalde feiten achterhoudt".

EMOTIONEEL

Over Jan-Willem Bertens, Nederlands ambassadeur in Costa Rica en El Salvador, spreekt hij daarentegen met warmte: "Die heeft al die jaren geprobeerd het dossier open te houden, want als dat eenmaal gesloten is, kun je geen kant meer op. Maar ja, Bertens is persoonlijk ter plekke geweest, hij was er dus ook emotioneel bij betrokken".

Er zijn, zegt Kuiper, familieleden van de IKON-journalisten, die een streep onder de zaak hebben gezet, maar hijzelf weigert de hoop op te geven, dat er alsnog nieuwe feiten boven water zullen komen. Ook in de jaren, dat zich geen nieuwe ontwikkelingen voordeden, bleef hij verwachten dat zich aanvullende feiten zouden aandienen.

"Zo weten we pas sinds maart van dit jaar dat er Amerikaanse adviseurs aanwezig waren in het militaire kamp El Paraiso, toen de leger-patrouille die de vier gedood heeft in het kamp terugkeerde en daar de lijken werden binnengebracht. Ze hebben weliswaar een zwijgplicht opgelegd gekregen, maar we hopen toch dat rechter Gomez de Claros hen zal kunnen ondervragen; wie weet wat daar uit voort kan komen".

Wraak is niet de emotie van waaruit Jaap Kuiper optreedt. "Het gaat ons er niet om militairen, die bij de zaak betrokken zijn geweest, veroordeeld te krijgen, dat is iets dat El Salvador zelf aangaat — wij willen weten wat er precies gebeurd is, wat de achtergronden zijn; ik vind het een morele verplichting dat te achterhalen".

En als ook dit onderzoek er niet toe leidt dat de zaak geheel ophelderd wordt? "Jaap Kuiper grinnikt: "Na al deze toezeggingen blijven de feiten onduidelijk. Maar ook als dit onderzoek niets oplevert, blijf ik toch doorgaan, want ik geef niet gauw iets op".

Toeters, truien, boek en video op weg onverkoopbaar

Ster Ollie North valt plotseling

WASHINGTON — Overste North, held uit het Iran-contras-schandaal, is plotseling weer bezig de aandacht van het publiek te verliezen. Ollie-manie" zorgde er enkele weken geleden nog voor, dat marineman North voor de Amerikaanse jeugd tot de meest bewonderde Amerikaanse hoorde, samen met president Reagan en Clint Eastwood.

North trok, amper twee maanden geleden, dan ook wereldwijd aandacht door de heldere wijze waarop hij zijn rol in de affaire opstelde. Hij gaf toe destijds de Amerikaanse volks- vertegenwoordiging op grote schaal te hebben misleid. "Ik heb in het geheim wapens laten leveren aan Iran en de winst overgemaakt aan de contras. Maar dit alles deed ik op gezag van de hoogste leiding van het Witte Huis", zo verklaarde North tijdens de hoorzitting aan de lopende band. Tijdens deze rechtstreekse door televisie uitgezonden verhoor kreeg North, die tevorens onbekend was "getraind", de taak zo te pakken, dat hij zijn hoorders / volks- vertegenwoordigers zelfs begon te beïnvloeden. Met hun vroegere regering om de contras in hun land tegen links Nicaragua financieel te steunen, zouden zij een taak ernstig hebben verwaarloosd, aldus de schets van North. Hij wist het allemaal zo mooi te vertellen dat miljoenen televisiekijkers onder zijn invloed stonden. North werd kortom in enkele dagen een nationale held. Ontstonden spontane acties om hem zelfs kandidaat te stellen voor de opvolging van presi-

dent Reagan. De politici, die North kritisch ondervroegen, kregen van hun kiezers vaak de wind van voren.

OLLIE-MANIE

In de winkelcentra stagneert nu de verkoop van Ollie- T-shirts, petten, truien, toeters, drinkbekers en beeldjes. De oorzaak lijkt niet moeilijk te vinden. De hoorzittingen zijn afgesloten. "Iran / scan- is voorlopig uit het nieuws. De politici zijn met vakantie vertrokken". Hun medewerkers staan voor de onmogelijke opdracht om uit 9887 pagina's transcript van twaalf weken verhoor van 32 getuigen, die goed waren voor 250 uur televisie, een leesbaar overzichtelijk rapport te maken.

Het grote Amerikaanse publiek wacht daar kennelijk niet eens op. Het laat overste North en "mijn beste vriendin" echtgenote Betsy, die in juli nog dagelijks vele duizenden brieven en vele telegrammen kregen, al weer vallen.

De firma "Pocketbook" bracht meteen nadat de welsprekende overste was uitgeraasd, zijn compleet relaas op de markt. Zevenhonderdvijftig pagina's. Voldoende om er drie boeken van te maken. Men liet er meteen 775.000 van drukken. Maar de uitgever voorziet nu met de grootstehelft te blijven zitten.

"MPI Home Video" gooide honderdduizenden videobanden in de winkels van twintig dollar per stuk. Daarop zie je "Ollie", anderhalf uur te keer gaan onder het motto "Oliver North: een man om nooit te vergeten". Maar verkoop-directeur Jaffer Ali is "vreselijk teleurgesteld" nu blijkt dat men North nu wel ver-

geet, zodat hij met meer dan 50.000 videobanden zal blijven zitten. Het hoofdbestuur van de Republikeinse partij van president Reagan voert nog wel volop propaganda om met de foto's van North geld in te zamelen voor de presidents- verkiezingen. Naar men zegt met onstuutbaar financieel succes.

GEEN GRATIE

Of dat laatste echt waar is, valt echter te betwijfelen. Uit een gepubliceerde peiling van het bureau Harris blijkt dat het publiek tegelijk met North ook diens extreem- rechtse politieke opvattingen alweer heeft afgezworen. In Amerika was de royale meerderheid van de mensen altijd al tegen het geven van financiële steun aan de contras. Onder invloed van North's verblinden- de tv- praatjes steeg het aantal voorstanders in juli van 33 naar ruim 40 procent. Nu blijkt het alweer teruggevallen naar het oorspronkelijke niveau.

Erger voor North en zijn chef John Poindexter (de andere hoofdrolspeler dus) is dat de meeste Amerikanen nu vinden dat zij gerechtelijk vervolgd behoren te worden als blijkt dat ze de wet wellicht hebben overtreden. Tijdens de verhoren groeide in enkele weken de algemene opinie dat North en Poindexter in dat geval wel gratie moesten krijgen. Er is geen jury meer samen te stellen, die dit beroemde duo durft veroordelen, zo redeneerde men toen. De vraag of er een straf-rechtelijke vervolging komt, wordt momenteel onderzocht door de speciale rechter Walsh. (uit de Haagsche Courant)

Opium-productie kent wederom record-jaar

Bij acties tegen drugshandel in Gouden Driehoek blijven profiteurs buiten schot

BANGKOK — Een 44-jarige vrouw uit Nieuw-Zeeland is in de Malaysische stad Penang veroordeeld tot de strop wegens handel in verdovende middelen.

Haar zoon, een drugsverslaafde, is sinds zijn geboorte, is wegens bezit van verdovende middelen veroordeeld tot levenslang. Volgens goed Islam-gebruik krijgt hij bovendien zes slaagen toegediend. De advocaat heeft laten weten dat hij een hoger beroep gaat.

Een nieuw element in de verandering sinds Malaysia de doodstraf invoerde voor handel in verdovende middelen, is het gevechten dat beide verdachten volgens hun advocaat de rechtspraak in Malaysia geen rekening houdt met drugsverslaving.

In 1975 voerde Malaysia de doodstraf in, waarna 51 veroordeelden zijn opgehangen, onder wie elf blanken. De regering kwam tot deze strenge zo niet riddelijke straffen omdat in de jaren zeventig het drugsprobleem in Malaysia schrikbarende vormen aannam. De hoofdstad Kuala Lumpur is gaandeweg een belangrijke doorvoer- haven geworden van opium en heroïne, afkomstig uit de Gouden Driehoek, die zich uitstrekt over Thailand, Burma en Laos. In de Chinese gemeenschap in Malaysia was bovendien het gebruik van verdovende middelen een geaccepteerd verschijnsel. De situatie werd onacceptabel voor de regering in Kuala Lumpur toen Malaysia in de jaren zeventig

een ongekende periode van rijkdom doormaakte, waardoor verveelde en gedesillusioneerde jongeren met rijke ouders hun toevlucht zochten in verdovende middelen.

THAILAND

Het buurland Thailand deelt minder zware straffen uit voor de handel in verdovende middelen. Desalniettemin moet de veroordeelde rekening houden met straffen van twintig tot dertig jaar gevangenisstraf in vaak barre omstandigheden. Thailand voert met matig succes een campagne tegen opium- productie in de Gouden Driehoek. Militairen worden ingeschakeld om plantages te vernietigen. De Amerikanen klagen echter dat Thaise inspanningen niet effectief genoeg zijn omdat het leger gewapende confrontaties met opium-verbouwers vermijdt, uit angst voor de daaruit voortvloeiende politieke repercussies.

De Verenigde Staten hebben eveneens een helpende hand toegestoken naar Burma, de grootste producent van opium in de Gouden Driehoek. De regering in Rangoon mist echter effectieve controle in de Gouden Driehoek. Etnische verzetsgroepen, die verboden Communistische Partij van Burma en uitgeweken criminelen, zoals de beruchte opiumkoning Khun Sah, maken doorgaans de dienst uit. De belangrijkste bron van inkomsten voor hen vloeit voort uit opium- productie en handel.

De Verenigde Staten voorzien de Burmaanse regering van chemische middelen die met vliegtuigen over de opium- plantages

worden uitgestrooid. De ironie wil dat de oogst weliswaar wordt vernietigd, maar eveneens hebben de "chemische regens" tot gevolg dat de grond het jaar daarop vruchtbaarder is. Een grotere opiumoogst is daarmee verzekerd.

PATHET LAO

Laos, het derde land in de Gouden Driehoek, produceert jaarlijks tussen de honderd en driehonderd ton opium. Thailand beschuldigt de regerende communistische Pathet Lao in Vientiane, dat het zijn ogen sluit voor het probleem, omdat het de buitenlandse deviezen bitter hard nodig heeft.

Ondanks goed bedoelde inspanningen om opium- productie tegen te gaan, wordt verwacht dat de opiumoogst dit jaar het record van vorig jaar overtreft. Grofweg zo'n 1300 ton opium, driehonderd tot vierhonderd ton meer dan vorig jaar, zal zijn weg vinden via Bangkok, Hongkong en Kuala Lumpur naar handelscentra in Europa en de Verenigde Staten.

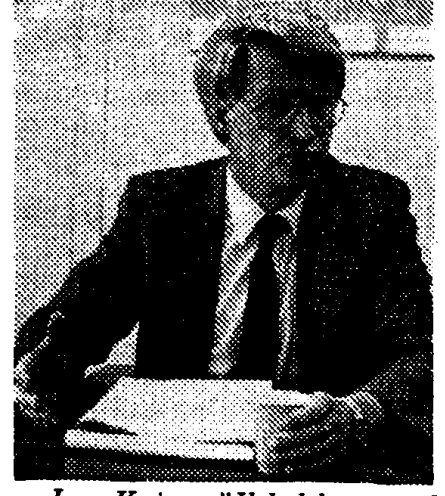
Amsterdam wordt beschouwd als het heroïne- centrum van Europa. Het ministerie van Justitie in Den Haag heeft daarom twee vertegenwoordigers in Bangkok gestationeerd om de handelslijnen te doorbreken. Gezien de omvang van de opiumoogst en de vraag naar heroïne is het een dankbare taak. Mensen, zoals de nu veroordeelde Nieuwzeelander lopen tegen de lamp, maar degenen die werkelijk profiteren van productie en handel blijven buiten bereik van iedere rechter. (uit de Haagsche Courant)

KATHOLIEKE KERK

Een ander conflict dat een rol kan hebben gespeeld bij de staatsgreep is de sterk verslechterde verhouding tussen Bagaza en de katholieke kerk.

Burundi was tot 1916 een Duitse kolonie, die na de Eerste Wereldoorlog onder Belgisch bestuur kwam, hetgeen zo bleef tot de onafhankelijkheid in 1962. Zo'n 65 procent van de bevolking is katholiek, maar Bagaza heeft zich de laatste jaren bijzonder scherp tegenover de kerk afgezet. Hij verweet de kerk een neokoloniale houding en was helemaal niet ingenomen met de manier waarop de kerk zich wilde inzetten voor de positie van de Hutu. De laatste jaren zijn dan ook geestelijken het land uitgezet, scholen gesloten en zijn de kerkdiensten op doorweekse dagen verboden. Maatregelen, die voor paus Johannes Paulus II aanleiding was formeel bij Bagaza te protesteren.

Of de onderdrukte Hutu veel van de nieuwe machthebbers

...Jaap Kuiper: "Ik heb het gevoel dat de regering bepaalde feiten achterhoudt"...

Stukjes NRC in:

Slecht nieuws voor iedereen en het lied van de kosmopoliet

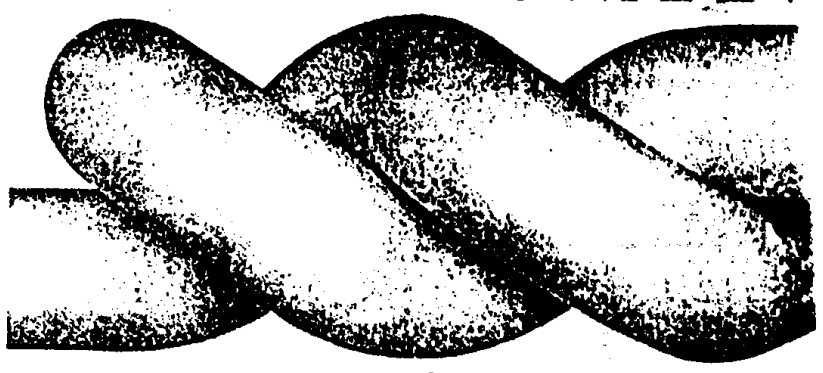
J.H. Donner

Slecht nieuws voor iedereen

nieuwe stukjes uit
NRC Handelsblad,
met een voorwoord
van Renate Rubinstein

Uitgeverij Bert Bakker

ABRAM DE SWAAN

Het lied van de kosmopoliet

Moelijker liggen de zaken bij de bundel van Abram de Swaan, hoogleraar sociologie te Amsterdam. De NCR- columns in dit boekje zijn geclusterd in een aantal deelgebieden.

"Een ja te veel" bevat een tiental stukjes over de problemen van "de moderne intellectueel", werkstoornis, grootheden- fantasieën, de seksuele moraal, die wat losser heet te zijn geworden, vergeetachtigheid en wanprestatie passeren de revue. De stijl waarin dit gebeurt, is alleraardigst en De Swaan toont zich een begaafd woordspeler. Zo is het aardig om te weten dat "venerische ziekten" nu ook overgebracht worden via de luchtwegen... (pag. 24).

"Het lied van de kosmopoliet" bevat een fiks aantal stukjes waarin De Swaan optreedt tegen het cultureel relativisme. Nogal fel trekt hij van leer tegen "groepstradities en groepsgevoelen" (pag. 60) bij mensen, die zich vanuit den vreemde in Nederland hebben gevestigd.

Liever een opvanghuis voor van hun geloof gevallen moslimmeden dan nog een moskee of een gemeenschapscentrum waar imam en ouderling de dienst uitmaken", (pag. 60), aldus De Swaan. Of, om het wat dichter bij huis te houden:

"Ik zie ook niets in het back to the roots en de romantisering van het verleden die Surinamers (in Nederland, M.S.) elkaar nu aanpraten".

De Swaan toont zich een warm voorstander van "wijde wereldcultuur", de massacultuur "losgebroken uit het stamverband, uit zijn dorpsknel gebaren" (pag. 67), de kosmopolitische cultuur van transitoradio, huiscomputer, surfplank, breakdancing en roller-skates.

In "Tijdsverdrif" verschijnen volgens de achterflap "heden-daagse personages (die) zeer herkenbare sores over de lezer uit-

MIKE STARING

J.H. Donner: Slecht nieuws voor iedereen (ISBN 90 351 0487 0), 118 pag., verschenen in 1987 bij uitgeverij Bert Bakker te Amsterdam, prijs f. 12,90.

Abram de Swaan: Het lied van de kosmopoliet (ISBN 90 290 2329 5), 156 pag., verschenen in 1987 bij Meulenhoff te Amsterdam. Prijs f. 27,50.

Pakkerdies

Liesbeth, goede reis naar Nederland, kusjes voor iedereen en vergeet niet iets mee te nemen.

De achterblijvers.

Als de 11 november-vogels straks uitvliegen, blijft er een Paradijsvogel eenzaam achter.

Emmenthaler, Ik geef het nu op! Als het niet lukt met Mathilde, een unieke fotoreportage of zelfs niet met een cassette hitsige muziek weet ik het echt niet meer....

Zelfs in de diepste put zie je toch nog hoopvol licht

Mano, In mijn dromen ben je bij me. Nog even volhouden!

Het opgeven van "Pakkerdies", die respectievelijk vijf en tien gulden kosten, kan geschieden bij het redactie- secretariaat van de Amigo. De Amigo behoudt zich het recht voor de plaatsing van een "Pakkerdie" op basis van zijn inhoud te weigeren.

KORTE, KRITISCHE OF beschouwende overpeizingen, van eenzelfde auteur, die regelmatig in eenzelfde dag- of weekblad verschijnen worden columns genoemd. Het Nederlandse taalgebied telt flink wat columnisten, waaronder overigens een méér dan evenredige vertegenwoordiging van hoogleraren. Te denken valt aan Van Doorn, Heldring, Tamar, Komrij en — niet te vergeten — Piet Grijjs, Battusen Stoker. De kwaliteit van de columns is uiteenlopend, van uitmuntend (zeer weinig) via uitdijend (het merendeel) naar beroerd (eveneens zeer weinig). Echter, dit zegt niets over de columns, doch alles over de manier waarop wij gewend zijn oordelen te vellen. Los daarvan, een column wint door beknoptheid. Een van de grootmeesters op dat gebied is (was) Stoker, die jarenlang in zijn dagelijkse bijdragen aan "de Volkskrant" binnen luttele regels de halve natie in rep en roer wist te brengen. Een andere kampioen van het veelzeggende woord toont zich Jan Hein Donner in "Slecht nieuws voor iedereen".

Donner heeft een paar jaar geleden een hersenbloeding gehad. Sindsdien zit hij opgescheept met een lichaam dat niet meer wil, in zijn niet-vrijwillig gekozen omgeving van het verpleeghuis. Nu en dan, eenmaal per week, ontsnapt hij daaruit: niet naar het café waar hij kon genieten van "gezelschap" (pag. 65), maar via het schrijven van een stukje voor het NRC/Handelsblad.

"Die stukjes betekenen veel voor mij: het is eigenlijk het enige wat ik doe", aldus Donner (pag. 65).

Donner schrijft over schaken, politiek, televisie, Harry Mulisch, over discriminatie, de verpleging die hij "geniet" en over zelfmoord. En dan over nog een paar zaken. Hij doet dat met een geweldige hartstocht: hij weet wat hij mist, wat hij wil en ook wat hij niet wil; een voorbeeld:

"Ik wil niet afhankelijk zijn van kinderen, die mij van alles de schuld geven" (pag. 49) waarmee, och arme, zijn verzorgsters weer eens een veeg uit de pan krijgen.

Bij oppervlakkige lezing zou men gemakkelijk kunnen vervallen tot het oordeel dat Donner kennelijk verzuurd is, keihard en nietsontziend:

"Er zijn ook jongens, die manieren hebben, maar bittere ervaring heeft mij geleerd, dat die verre te verkiezen zijn boven meisjes zonder manieren" (pag. 43)

of:

"Daarmee steekt de oude vraag weer de kop op, de vraag namelijk waarom er zoveel achterlijke mensen wonen in Nederland. Nederland begint lelijk in de gaten te lopen de laatste tijd". (pag. 89)

of:

"Daarvoor moet hem (Donner's broer, nota bene, M.S.) van oor tot oor de keel worden afgesneden, vind ik (...)" (pag. 113).

Niets is echter minder waar. Men leze zijn ontboezemingen over "de hedendaagse jeugd", men leze op welke voortreffelijke wijze Donner de laatste hierboven geciteerde zin afmaakt, men leze het hele boekje! Donner schrijft geen onzin, geen geleuter. De allermeeste mensen, die ziek zijn en over hun leven vertellen, zuren verschrikkelijk; Donner geen seconde: "Machteloze woede, machteloos verdriet, maar machtig is de vorm", aldus Renate Rubinstein in haar voorwoord bij dit boekje. Ik vind dat ze dit keer gelijk heeft.

Boekbespreking

Gödel, Escher, Bach: een eeuwige gouden band, door Douglas Hofstadter

hogere niveau begrepen manipuleert, verbanden aanbrengt en analyses oplevert. Een "merkwaardige lus" treedt op wanneer zaken naar zichzelf verwijzen: in de voorafgaande zin, bijvoorbeeld, nodigde ik U uit om te denken over Uw denken.

Merkwaardige lussen vinden we, aldus Hofstadter, op velerlei terrein. Bekijkt U eens de volgende zinnen:

A: Deze zin is niet waar.
B: Zin C is waar.
C: Zin B is niet waar.

De eerste zin (A) lijkt een uitspraak, doch levert bij inspectie een merkwaardige conclusie: als hij klopt, dan is hij — volgens zichzelf — niet waar: dat is onzin! Als hij echter niet klopt, dan moet hij wel waar zijn. Zo komen we ook niet verder. Uit dit soort malligheid zou te ontsnappen kunnen zijn door te verbieden zinnen naar zichzelf te laten verwijzen. Echter, de zinnen B en C tonen gezamenlijk aan dat ook dan de problemen niet vermeden worden. Het probleem zit 'm in de "lus" die optreedt. Hierover straks méér.

Patronen komen wij niet slechts in taal tegen; ook in de rekenkunde worden patronen gebruikt en regelmatigheden (stellingen) geformuleerd. Hofstadter vermeldt veel puzzeltjes op dit terrein: een hele leuke is: (pag. 87)

Hoe gaat de volgende rij getallen verder: 1, 3, 7, 12, 18, 26, 35, 45, 56, 69, ...

Een aanwijzing: de puzzel kan op talloze verschillende niveaus worden aangepakt. Markus Nijmeyer, een Nederlands wiskundige, pakt de zaak aan door een formule op te stellen die deze rij in verband brengt met alle getallen die worden overgeslagen. Echter, ook zonder formules kan men een heel eind komen: De getallen die worden overgeslagen zijn: 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, ... Nemen we telkens het verschil tussen twee opeenvolgende getallen uit de puzzelrij, dan vinden we: 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, ... Dus?

Patronen, zelf-replicatie, hiërarchieën, enzovoorts spelen eveneens een belangrijke rol in de moleculaire biologie (DNA en RNA zijn bekende afkortingen in dit verband), computertalen, de natuurkunde, muziek en visuele kunst. Hofstadter wordt niet moe voorbeelden uit al deze terreinen aan te dragen en te bespreken. Die besprekingen variëren van uiterst informeel (op het gezellige af) tot strikt formeel, exact wiskundig.

het terrein verkend wordt. Dit gebeurt in Lewis-Carroll-achtige stijl. Achilles, de snelle atleet, en de Schildpad wisselen over prikkelende wijzen gedachten over de meest uiteenlopende onderwerpen. Soms worden zij bijgestaan door hun "vrienden": Zeno (de wijsgeer), de Kreeft en de Miereneter. De dialogen vertonen vorm-overeenkomsten met muziekstukken van Bach, en bevatten talloze woordspelingen, grappes en impliciete puzzels. Daarnaast bevatten ze in hoge mate een isomorfie met de gedachten die in de daaropvolgende paragraaf hard worden gemaakt.

GODEL'S STELLING

De meest diepe gedachte die in het boek voor de lezer wordt gepresenteerd, is de onvolledigheidsstelling van de logicus Kurt Gödel. Vanaf ca. 1900 waren wiskundigen doende de gehele getaltheorie te voorzien van een, naar men dacht, ijzersterk fundament. Alleen: dat dat fundament inderdaad feilloos was, moest nog bewezen worden. De grote doelstelling was, aan te tonen dat met de gebruikte methoden

- 1) niets dan waarheden konden worden afgeleid (consistentie)
- 2) alle waarheden konden worden afgeleid (volledigheid)

Kurt Gödel maakte met zijn onvolledigheidsstelling abrupt een eind aan deze verwachtingen. Hij deed dat door aan te tonen dat elk systeem dat sterk genoeg is om een fiks aantal waarheden over getallen te produceren, onvolledig is als het consistent is. De methode die Gödel gebruikte bestaat uit een "verstrengeling van hiërarchieën" (nl. rekenkundige uitspraken enerzijds en uitspraken over rekenkundige uitspraken anderzijds) plus een "merkwaardige lus". De kern van de zaak komt bijeen in de zin (let op de overeenkomst maar ook het verschil met zin A):

X: Zin X is niet te "bewijzen".

Als X te bewijzen is, is hij onwaar (inconsistentie), en als X niet te bewijzen is, is hij waar (onvolledigheid). Gödel wist deze zin te vertalen tot iets binnen de getaltheorie, zodat die zin, als een "mol" elk systeem van binnen uit ondergraaft. Toegegeven: enig wiskundig doorzettingsvermogen is vereist voor de technische hoofdstukken, maar men wordt ruimschoots beloond door de frisse (en verantwoorde!) aanpak van Hofstadter.

zakelijk te karakteriseren als "lokaal" versus "globaal", en merkwaardige lussen daarin: onderkanten worden bovenkanten, binnen wordt buiten (zoals in de "ring van Möbius") en een trap die lokaal naar beneden gaat, blijkt globaal (volgens een waterval) juist naar boven te gaan.

BACH'S MUZIEK

Dezelfde verstrengelingen en lussen herkent Hofstadter in de composities van Bach. Op verschillende plaatsen put de auteur deze overeenkomsten expliciet uit, op andere plaatsen in het boek zal de lezer patronen van Bach moeten herkennen in de vorm van dialogen, waarin de gesprekspartners de stemmen symboliseren of waarin er andere structureel overeenkomsten tussen de dialoog en een werk van Bach aanwijsbaar zijn. Via de titels van de hoofdstukken wordt telkenmale een hint gegeven waar men het ongeveer moet zoeken.

MENS EN MACHINE

Ná de stelling van Gödel, en het voorwerk daartoe, komen meer wijsgerige aspecten uitgediept aan de orde. Een van de kernvragen hierbij is de relatie tussen menselijk denken en datgene wat computers kunnen. Valt de stelling van Gödel te interpreteren als het bewijs dat mensen superieur zijn en blijven over computers? "Ja", beweert de filosoof J.R. Lucas, "Nee" zegt Hofstadter en hij levert flink wat overtuigende argumenten tegen Lucas' interpretatie op. Naar mijn smaak is Lucas op de meest overtuigende wijze pas na het verschijnen van het voorliggende boek weerlegd, namelijk door Rudy Rucker, in het al even merkwaardige werk Infinity and the Mind (dat over enige tijd in de Amigo besproken zal worden), doch dit terzijde. Een heel aardig argument dat ook mensen (en niet alleen computers en formele systemen) in zekere zin onvolledig zijn, is gelegen in de zin: J.R. Lucas kan deze zin niet consistent verkondigen (pag. 553).

Als U onderzoekt wat het zou betekenen als de zin niet waar is, komt U op onzin uit. Dus de zin is waar! Maar dan kan Lucas die waarheid niet consistent verkondigen, dus is Lucas "onvolledig".

TERUG NAAR AF

Na enkele enthousiaste hoofdstukken over AI (zie hiervoor) geeft de auteur in het laatste hoofdstuk een samenvattend beeld over verstrengelde hiërarchieën en merkwaardige lussen plus talloze verschijningsvormen ervan. Hij antwoordt nog eens de keuze van zijn "hoofdpersonen", en alle the-

ma's uit zijn boek worden nog even op een rijtje gezet (plus diverse nieuwe!). De slot-dialoog verwijst terug, naar het begin van het boek, waarmee moge blijken dat een merkwaardige lus "eindeloos" is.

COMMENTAAR

"Gödel, Escher, Bach" is een verbluffend boek. Moelijke zaken en pittige discussies worden smakelijk opgedist, zonder afbreuk aan de kwaliteit van de argumenten. GEB is ook een prachtig boek, met zorg gezet en voorzien van ruim 150 illustraties. Het is verder een waardevol boek, vanwege de inhoud, de interpretaties, de dwarsverbanden en de méér dan bijzondere bibliografie, voor ons gesynthesiseerd door een veelzijdig en begaafd auteur. Ten aanzien van het Engelse origineel heb ik slechts één opmerking: en een boek over merkwaardige lussen hadden zaken als "self fulfilling prophecies" en "self destroying prophecies" naar mijn smaak niet mogen ontbreken. Hoe een al te zonnig optimisme reden tot pessimisme kan zijn, heeft bijvoorbeeld alles te maken met zelfverwijzing, niveau-verstrengeling en merkwaardige lussen....

Ten aanzien van de Nederlandse vertaling nog het volgende: inderdaad is hier sprake van een meesterwerk, waarvoor Jonkers alle lof verdient! De Engelse versie lezen, is een genoegen; de Nederlandse versie lezen eveneens. Maar een meer dan dubbel genoegen ondervindt U bij het simultaan lezen van beide boeken! Ondanks alle zorg zijn er enkele kleine onvolkomenheden. Op een dwaalspoor kunt U terecht komen door de volgende foutjes:

- * "onbereikbare waarheden" en "onbereikbare onwaarheden" moeten in het plaatje van pag. 84 verwisseld worden.
- * de titel van de paragraaf die begint op pag. 87 deugt niet, evenals de "productieregel" op dezelfde bladzijde.
- * de eerste productieregel op pag. 88 is fout.
- * een "stelling" op pag. 225 is niet compleet afgedrukt ("x" moet zijn: "xU").
- * een van de "vertaalpuzzels" op pag. 249 is niet in orde.
- * "regel 1" van pag. 305 deugt niet.
- * de laatste formule van pag. 311 is niet geheel in orde.
- * "delen door de helft" (pag. 466) moet zijn: "delen door twee".
- * Tot slot de achterflap: de twee fouten (één typografische en één "talige") hadden in de vierde druk (aug. '86) niet meer mogen voorkomen.

NOTEN:

- (1) Aad Doddijn: Gödel's onvolledigheid, Nieuwe Wiskrant Jaargang 5, nr. 2, pp. 3-9
- (2) J.L. Locher (red): De Werelden van M.C. Escher; Meulenhoff, Amsterdam, 1971.

"Gödel, Escher, Bach: een eeuwige gouden band" (ISBN 90-254-66 5 3-2) door Douglas Hofstadter, in Nederlandse vertaling door Ronald Jonkers, is uitgebracht door uitgeverij Contact. Het boek bevat 899 bladzijden en 154 illustraties; het kost f. 69,50,-.

MIKE STARING
juli '87

HET WERK DAT de Nederlandse Ronald Jonkers heeft overgebracht met de vertaling van het wereldberoemde, en terecht met de Pulitzerprijs bekroonde, boek "Gödel, Escher, Bach: an eternal golden braid", komt volgens Aad Doddijn (1) neer op het vertalen van een kruiswoordpuzzel van 777 bladzijden. Ga maar eens aanstaan....

In de Nederlandse pers oogstte de vertaling buitengewoon veel lof en velen die aanvankelijk dachten dat GEB een onverstaanbaar boek was, zijn het erom eens dat het werk van Jonkers meer een her-schepping dan een vertaling is. Bijvoorbeeld: de zinnen "Motion Is Inherently Impossible" vertaald hebben in "Beweging Is Inherent Onmogelijk", in plaats van de wijze waarop Jonkers het heeft gedaan (pag. 37), dan was van de vele grappen en gronden die Hofstadter in zijn werk verstopt had, kapot-vertaald. Door nauwe samenwerking met de auteur, en door vele maanden intensief werk (men bestudeert CIP-gegevens in de Nederlandse versie!) heeft Jonkers ervoor gezorgd dat Uitgeverij Contact een boek op de markt kon brengen dat, in alle ernst én in alle humor, niet onderdoet voor het origineel. (Op enkele heel kleine misers kom ik aan het eind van deze bespreking terug.)

PERSONEELIJKE

In het (dikke) boek geeft Hofstadter een persoonlijke synthese van het werk van drie groten van de twintigste eeuw: Gödel, Escher en Bach. Het meest bekend van de drie zal de componist Bach zijn; Escher is een grafisch kunstenaar geweest die in het algemeen ietwat merkwaardige "prenten" produceerde (2), en Gödel was logicus. Hofstadter beperkt zich niet tot deze grote namen, maar knoopt, verbindt, ontdekt en produceert er nog van alles bij, variërend van reclame-teksten tot en met de genetische code. Buitengewone belangstelling blijkt hij te hebben voor kunstmatig intelligentieonderzoek. (Al is de afkorting AI de bekendste naam — Artificial Intelligence — van dit soort onderzoek.) Voeg hierbij een grote belezenheid, gevoel voor humor, een scherp beseft voor patronen en paradoxen, grote lol in taalpelletjes en puzzels en een oprecht zoeken naar waarheid, en U heeft de belangrijkste eigenschappen van de auteur die het boek over wetenschap, logica, rekenkunde, muziek, taal en beeldende kunst één groot spannend avontuur is geworden. Hofstadter's enthousiasme proef je van de eerste tot en met de laatste van de vele bladzijden, en op mij althans werkte dat in hoge mate aanstekelijk!

MERKWAARDIGE LUSSEN EN VERSTRENGELDE HIËRARCHIEËN

Hofstadter's boek gaat over patronen. In (wiskundige, beeldende, logische, "talige", natuurkundige en muzikale) patronen zijn vaker niveau's te onderscheiden waardoor van hiërarchieën gesproken kan worden. Te denken valt bijvoorbeeld aan "het denken", dat op het laagste niveau iets te maken moet hebben met het afvuren van neuronen binnen onze schedel maar op

Over kwestie van directe verbinding met open zee

Volgens Bolivia is overleg met Chili nu verloren tijd

LA PAZ — Bij Buitenlandse zaken in La Paz acht men het uitgesloten dat op korte termijn weer besprekingen beginnen met Chili binnen het kader van een binationale commissie van wederzijdse samenwerking. In Bolivia beschouwt men dit als verloren tijd.

Als gevolg van een verklaring welke eerder in Chili werd uitgegeven waren er berichten verschenen over de mogelijkheid dat er in de koele verhouding tussen beide landen mogelijk een gunstige verandering zou kunnen gaan optreden. In de Chileense verklaring waaraan men dit ontleende stond slechts dat men in Santiago ervan overtuigd bleef dat het werk binnen deze gemengd Boliviaans-Chileense missie een uitweg zou kunnen bieden uit de problemen.

Voor de Boliviaanse regering is het verkrijgen van een directe toegang tot de open zee de hoogste prioriteit. Deze toegang is alleen mogelijk met Chileense medewerking. In een oorlog met zijn buurlanden was Bolivia intijd deze directe toegang

kwijt geraakt. Verleden jaar begonnen beide landen voorzichtig overleg over deze delicate kwestie, wat uiteindelijk uitmondde in overleg op ministerieel niveau. Daar bleek het voorstel van Bolivia om een corridor over Chileens grondgebied te krijgen in ruil voor een bevoorrechte positie van Chili op handelsgebied onvoldoende voor Santiago. Verbitterd over dit negatieve resultaat overwoog La Paz zelfs de relaties met Santiago te verbreken. Zover kwam het niet maar wel kwam de handel in het grensgebied tot een einde. Van deze handel profiteerde vooral Chili.

WILLEMSTAD — In een woning waarvan de eigenaar in het Huis van Bewaring zit, werd inbreken had zich toegang verschaft door in de deur een opening te maken en hierna deze van binnen te ontgrendelen. Hij ging ervan door met een matras, een wandmeubel, vier gordijnen, potten en pannen. De waarde wordt geschat op zeshonderd gulden.

WILLEMSTAD — Het "fast food" restaurant McDonalds besteedt al jarenlang veel aandacht aan activiteiten voor de jeugd. Zo kan men in dit restaurant zeer uitgebreid verjaardagen of andere feestelijke gelegenheden, vieren. Om het voor de kinderen nog aantrekkelijker te maken, kwam het eigenaars-echtpaar Sharine en Mike Kessock met het initiatief om een speeltuin aan te leggen bij het restaurant op Sta. Maria.

Tijdens een feest waarbij kinderen uiteraard de hoofdrol speelden, werd dit "McDonalds Pretpark" gistermiddag officieel in gebruik genomen. Dat lieten de kinderen zich geen twee maal zeggen. Nadat met de nodige moeite waarbij clown Ronald McDonald en Mike Kessock een handje moesten helpen, het lint was doorgesneden, bemanden en bevestigden de jongeren binnen een mum van tijd alle apparaten.

"Overtuigd van integriteit"

Orde van Advocaten springt in de bres voor notarissen

WILLEMSTAD — "Er is niets op tegen iedere particuliere uitgever het recht te verlenen zijn visie te uiten. Ieder blad mag binnen de wettelijke aanvaarde normen de gemeenschap informeren en mag zich de vrijheid nemen zich naar eigen inzicht te uiten. Indien echter de uitgever van het blad waarin van Landswege officiële berichten worden opgenomen het keurslijf welk dat predi-

caat met zich brengt, als benauwend ervaart, dient hij uit vrije verkiezing zich daarvan te ontdoen".

Dat is de mening van de Deken van de Orde van Advocaten, mr Theebom die gisteren op de plechtige zitting van het Hof van Justitie een rede hield. Theebom ging hierbij in op de problematiek van een recente publicatie in de Curaçaose Courant over vermoedelijke corruptie van lokale notarissen.

"Bij uitstek in deze zaal is vaak de lans gebroken voor het begrip vrijheid van meningsuiting", aldus Theebom volgens wie dit een zeer breed terrein is waar lang en breed over kan worden geredetwist. Dat wilde Theebom gisteren echter niet doen: hij sprong in de bres voor de notarissen, een beroepstak die vrijwel nooit voor het voetlicht treedt maar nu uitermate negatief belicht is.

"De Curaçaose Courant is niet zomaar de eerste de beste. Dit is het blad waarin al meer dan een eeuw van Landswege officiële berichten worden opgenomen."

Dienstreis voor hoofd Kadaster

WILLEMSTAD — In de vergadering van de Raad van Ministers, is afgevaardigd met een voorstel afkomstig van de Gevolmachtigde Minister in Den Haag, Gualberto Hernandez om ir H.B. Calvo, hoofd Dienst van het Kadaster een dienstreis op te dragen naar Nederland op 19 september, teneinde daar aanwezig te zijn bij de bespreking van de Gevolmachtigde Minister met de Nederlandse minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (VROM) inzake het project capaciteitsvergroting Kadaster Nederlandse Antillen. Dit project beoogt onder anderen na samenwerking met Nederland in het kader van de technische bijstand, tot verbetering van het functioneren van de Dienst Kadaster te geraken door beschikbaarstelling van mankracht en "know-how". Op 29 september aanstaande zal de Gevolmachtigde Minister Hernandez het onderhavige geval in Nederland bespreken met minister Nijpels.

Van centrale regering

Ontwikkelingsbank krijgt nieuw krediet van vijf miljoen gulden

WILLEMSTAD — De Ontwikkelingsbank is zeer blij met het nieuwe krediet van vijf miljoen gulden dat door de regering van de Nederlandse Antillen aan de Bank verleend werd. Het ligt eveneens in de bedoeling van de regering om de nodige voorwaarden te scheppen, zodat de oude lening tegen een lagere rente met een langere looptijd kan worden afgelost, waarbij een gedeelte van de oude lening wordt omgezet in aandelenkapitaal.

In een brief aan de minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid, Marco de Ca-

Wapenembargo hangt in de lucht VS bestempelen vredesmissie Perez de Cuellar als mislukt

NEW YORK — De VS hebben de vredesmissie van secretaris-generaal Javier Perez de Cuellar van de VN naar Iran en Irak een "mislukking" genoemd. Charles Redman, woordvoerder van het ministerie van Buitenlandse Zaken, riep Iran nogmaals op gehoor te geven aan de Veiligheidsraad-resolutie. Dat zou dan volgende week dinsdag moeten gebeuren, als de Iraanse president Ali Khamenei, een rede houdt voor de Algemene Vergadering van de VN. Redman liet in het midden of de VS anders een wapenembargo tegen het land zouden aanvragen. Volgens regeringsfunctionarissen is dat te verwachten.

In zijn rapport aan de Veiligheidsraad geeft Perez de Cuellar de volgende samenvatting van het Iraanse standpunt:

"Iran gaat akkoord met de inwerkingtreding van resolutie 598, inclusief een staakt-het-vuren als eerste stap, wanneer de resolutie in haar volledigheid wordt toegepast."

Iran staat er echter op dat er

een koppeling wordt gelegd tussen een staakt-het-vuren en het aanwijzen van de aanstichter van het conflict: het is niet nemen van een officieel bestand moet worden voorafgegaan door het onderzoek dat de partij die verantwoordelijk is voor het uitbreken van het conflict moet aanwijzen.

Iran zou daarna bereid zijn een plan voor de inwerkingtreding (van de resolutie) te aanvaarden waarin de bekendmaking van de partij die de schuld draagt voor het conflict samenvalt met de afkondiging van het staakt-het-vuren.

Volgens de VN-chef heeft Iran hem laten weten dat het bereid is een officieel bestand in acht te nemen, wanneer het onderzoek naar de schuldige partij eenmaal in gang is gezet. Perez de Cuellar voegt hier echter voorzichtig aan toe "al mijn Iraanse gespreksgenoten te kennen hebben gegeven dat zij er zeker van zijn dat het onderzoek hun standpunt zal bevestigen". Zoals bekend beschouwt Teheran Iraaks als de aanstichter van het conflict.

Perez de Cuellar schrijft verder dat de Iraanse leiders bovendien eisen dat de aanstichter zal worden veroordeeld en tot herstelbetalingen zal worden gedwongen.

Van hun kant hebben de Iraanse autoriteiten hem te verstaan gegeven dat zij "onder geen enkele voorwaarde" zullen instemmen met een informeel staakt-het-vuren, zo vervolgt de VN-chef. In plaats daarvan wil Irak dat de resolutie in haar geheel wordt toegepast en dat daar-

bij wordt vastgehouden de resolutie vastgesteld is: de onmiddellijk staakt-het-vuren, gevolgd door het wijld terugtrekken van de pen achter de grenzen. Perez de Cuellar is Bagdad gekant tegen een onafhankelijk orgaan van de VN dat de verantwoordelijkheid draagt de oorlog, mits dit gebaseerd is op een onpartijdig oordeel van de VN.

Het rapport bevat negen stappen tellend plan dat Perez de Cuellar beide partijen heeft voor het plan voorzie in een staakt-het-vuren dat overeen te komen dat kracht moet worden, door het terugtrekken van troepen achter de internationale grenzen onder van waarnemers van de VN. Vervolgens zouden beide een begin moeten maken het rapatriëren van de krijnangen.

Pashierna treedt de twee van het plan in werking moeten de twee partijen handelingen beginnen of "alomvattende en rechtge" regeling van het conflict het voorstel van Perez de Cuellar. Verder wordt dan ieder ander overeengekomen tijdstip" een begin gemaakt het onderzoek naar de oorlog begonnen is. Na onderzoek is afgerond wil de Cuellar met beide overleggen over "de vraag wederopbouw" en over de veiligheid in het gebied sterken.

WILLEMSTAD — De dames Helen Voigt en Cocky Gramberg, vertegenwoordigers van de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg, brachten onlangs een beleefde bezoek aan gezaghebber Ronald Casseres. Deze federatie doet veel werk voor verschillende instanties in de gemeenschap. Haar inkomsten haalt zij onder andere uit de opbrengst van de jaarlijkse verkoop van Kinderpostzegels. Deze informatie werd aan de gezaghebber (die op de foto te zien is in aanwezigheid van de twee dames) tijdens het bezoek verstrekt.

Vendex-afgevaardigde komt naar de Antillen

WILLEMSTAD — De heer Smit van het Nederlandse bedrijf Vendex International zal uitgenodigd worden om een bezoek te brengen aan de Nederlandse Antillen om zodoende de contacten tussen Vendex International en de Antillen verder uit te bouwen.

Minister Marco de Castro van Handel, Industrie en Werkgelegenheid, had in mei van dit jaar al een gesprek in Nederland met de heer Smit. Daarbij werd naar voren gebracht dat Vendex International geïnteresseerd is in de Antillen te investeren. Gedacht werd aan een bungalowproject zoals Vendex dat in Nederland heeft ontwikkeld. De Raad van Ministers ging deze week akkoord met het voorstel de heer Smit uit te nodigen voor een bezoek aan de Antillen waarbij de contacten verder uitgewerkt kunnen worden.

M-19 met eigen krante-editie:

Colombiaans dagblad 5 PM urenlang bezet gehouden

BOGOTA — Een guerrilla-commando van de M-19-beweging heeft kans gezien het gebouw van de krant 5 PM te bezetten waarna met een eigen editie op straat verscheen. Daarin was onder meer een nieuw voorstel opgenomen voor vredesoverleg. Zo verklaarde na afloop onder-directeur Daladier Osorio van 5 PM.

Een groep van ongeveer twintig guerrilla-strijders, onder wie vier vrouwen, drong het gebouw binnen waarbij men gewapend was met mitrailleur, granaten en automatische vuurwapens. Daarmee dwong men het personeel van de krant een aantal berichten te zetten en uiteindelijk de drukken. Het was een volledige editie, welke door M-19 werd opgesteld. Daarna hebben we een tweede editie uitgegeven waarin een verklaring van de feiten geven, aldus de onder-directeur. De guerrilla-strijders bleven ongeveer drie en een half uur. Tot aan het ogenblik dat hun editie aan het personeel werd overhandigd dat met de verkoop is belast.

Onder de kop Nieuw vredesvoorstel van M-19 werd onder meer melding dat het absoluut noodzakelijk is dat er een overgangs-regering wordt gevormd, waaraan ook de "gewapende democratie" deelneemt. Dit is een zinspel op de guerrilla-beweging.

Een soortgelijk voorstel van het verzet werd al eerder aangeboden, maar de adviseur van president Virgilio Barco voor pacificatie-zaken, Carlos Ossa Escobar, betitelde het toen als nietszeggend. Hij had toen opgemerkt dat het verzet niet moet denken dat men zo maar een regering kan vormen via een schikking zonder dat men de normale weg bewandelt van de stembus om aan de macht te komen en zonder de wapens neer te leggen en zich in legale politieke partijen om te zetten.

M-19 omschreef de bezettingsactie van het dagblad 5 PM als de Operatie Hector Abad Gomez voor vrede en leven. Abad Gomez was de voorzitter van het mensenrechten-comite voor de regio Medellin die verleden maand door onbekenden werd vermoord.

De guerrilla-strijders verlieten het krante-gebouw vreedzaam zonder problemen nadat alle exemplaren van hun editie waren verdeeld voor verkoop over de hele stad. Deze krante-actie is weer een noviteit waarvoor M-19 in het verleden ook regelmatig tekende. Zoals de bezettingsactie van de Dominicaanse ambassade in februari 1980. Heel wat bloediger was de actie van november 1985 toen men het Paleis van Justitie bezette en er uiteindelijk een bloedbad ontstond met ruim honderd doden onder wie elf rechters van de hoge raad.

Afgelopen donderdag, 17 september, legde de Directie van de Nederlandse Middenstandsbank van Curaçao, Nederland en Zuid-Amerika een beleidsbezoek af bij gezaghebber R. Casseres. De delegatie bestond uit (op de foto v.l.n.r.): Mr. T. Winkel - Regionaal directeur Zuid-Amerika, Dr. B. Mees - lid van de Raad van Bestuur, Mr. G. Tamminga - vice-directeur van de Raad van Bestuur en de heer Hendrik Schutte - directeur van de N.M.B. Bank, Curaçao.

NMB BANK
Nederlandsche Middenstandsbank N.V.
CONGRATULATIONS!
HARTELIJK GEFELICITEERD!
MASHA PABIEN!
CITCO BANKING CORPORATION N.V.
CITCO BANK ANTILLES N.V.

NMB BANK
Van Harte Proficiat
met de viering van
Uw tweede huwelijk
National Car Rental
10 JAAR

NMB BANK
CITCO BANK
De meest recente
opgerichte bank in Curaçao
ter ere van haar oudere collega
met haar 10-jarige Vestigingster
en wenst haar
VAN HARTE SUCCES
in de toekomst
10 JAAR

NMB BANK
De jubilarissen die samen
met de bank ook hun 10-
jarige dienstverband
vieren:
Meer M. Josefa
Meer M. Boudie
Meer M. Cleopas
Meer A. Reijer
10 jaar
1977
1987

NMB BANK
Congratulations!
We wish you
many more years
of good business.
On & Offshore Plant Facilities Inc.
- Marine Operator -
"Bring the continents to the Antilles"
10 JAAR

NMB BANK
CONGRATULATIONS
met de viering van
Uw 10-jarig bestaan
BIOCON
working with Nature
10 JAAR

NMB BANK
CONGRATULATIONS
met de viering van
Uw 10-jarig bestaan
BIOCON
working with Nature
10 JAAR

NMB BANK
Van Harte Proficiat
met Uw 10-jarig bestaan
BANKO MUNDIAAL DE VENEZUELA
Sucursal Curaçao
10 JAAR

NMB BANK
Van Harte Proficiat
met de viering van
Uw 10-jarig bestaan
Pierson, Helming & Pierson (Curaçao) N.V.
10 JAAR

NMB BANK
PROFICIAT!
Blijf nog vele jaren
op ons
"Dushi Korsou"
MACRON ANTILLEN N.V.
10 JAAR

JAZZ FOUNDATION PRESENTS:

ADOLPH GADNEY
Jazz trumpeter

U.S.A. September 23-26 1987

Sept 23
Sept 24
Sept 25
Sept 26

8-11 p.m.

Mexican's Carlinada
Mexican's Boqueron
Mexican's Boqueron & Gift Shop
Blue Note.

Organized by John James Willakes and Jazz Expressions

ST ONAIRE

DA

AGENDA

ORSOU
E. 8000
/14.00-
WEER: 8222
igen ge
NTRALE: 8845
AAL: 8900

lub, Cl
le Lagoen: maandag t. m. vrijdag
16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00
dag en
g gesloten

ur: zond
RE BIBLIOTHEEK
stijden voor het publiek)
en donderdag van 14.00-18.00
dag en vrijdag van 08.00-12.00
00 uur, zaterdag van 10.00-12.00

Maduro
stijden voor lezers)
g van 14.00-19.00 uur

Rosa
UITING: maandag t. m. vrijdag
ende stukken 15.45 uur; gewone
16.30 uur

EL CLUBS
donderdagavond: 19.30 uur - Hotel

stadium
ormatie E. Felipa, tel. 8546/8238
Table: elke tweede maandag
um Terra Cora
oensdag 12.00 uur - Hotel Bonaire.

Centro
sou.
URS KANTOOR EN BEVOLKING:
00 / 14.00-15.30 uur loketten geo-

orta B
CHIM
BIBLIOTHEEK voor bezichtiging
gelieve contact op te nemen met de
dy Bedacht. Noord Nikiboko 194.

lawks
EL CLUB (Weg naar Willemstoren):
op vrijdag van 20.00-24.00 uur; za-
ten 12.00-24.00 uur

Buurt
KUUR (gezaghebber): elke donder-
dag 09.00-11.00 uur op het Be-
nintoor. Kralendijk; laatste donder-
de maand van 10.00-12.00 uur te

EN
ry M
ioen
is al
n be
id d
heef
1 kla
word
dember)
was
rsh
het

tember)
EL-WORKSHOP: vanaf 09.00 uur
lagali Boekhoudt in Jeugdhuus Jong
Playa

DENSTEN
arduskerk Kralendijk:
18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00

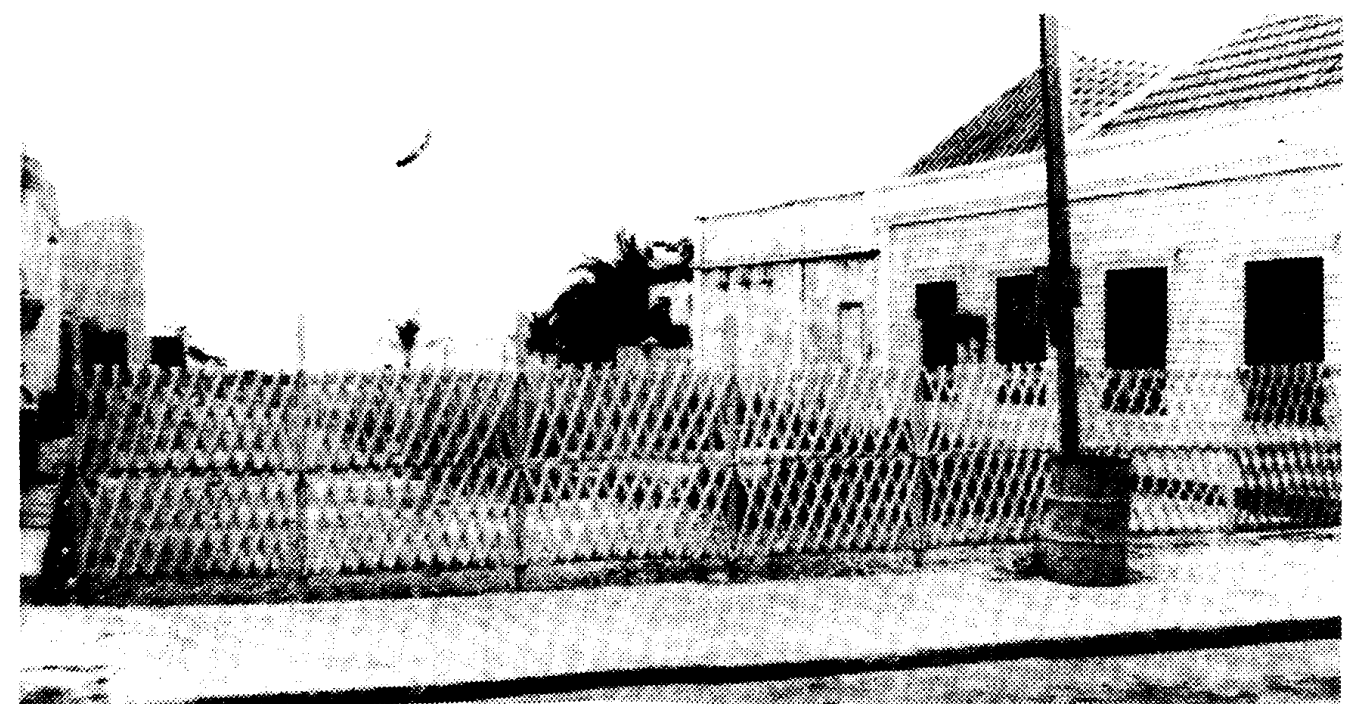
okerk Antrio:
s 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00

uskerk Rincon:
ook zondag, 19.30 uur.

ITTENBEZORGING doorgeven
evr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya
evr. 4.

Steenslag
goedkoper

KRALENDIJK — De positie-
ve ontwikkeling die momenteel
plaats vindt bij de steenbrekerij
te Lima heeft al onmiddellijk
voordelen opgeleverd. De over-
heid heeft derhalve een aanzien-
lijke prijsverlaging ingesteld
voor steenslag nummer 3, die
met tien gulden per kub is ge-
daald naar 34 gulden. Steenslag-
zand wordt geleverd voor dertien
gulden en zeezand voor vijftien
gulden per kubieke meter. Het
zeezand is dus iets verhoogd in
prijs, aangezien dit in het verle-
den vrijwel onder de kostprijs
werd geleverd.

Problemen tussen stichting en BC escaleren

Overheid geen schuld aan
afgelasting van play off

KRALENDIJK — Naar
aanleiding van de problemen
die er zijn gerezen tussen het
bestuur van de Stichting Be-
heer en Exploitatie van Sport-
terreinen en het eilandgebied
Bonaire, heeft de gedeputeer-
de van Sportzaken Carmo Ci-
cilia uitgelegd hoe de situatie
is ontstaan. Inmiddels echter
hebben alle problemen er toe
geleid, dat de Bonaireaanse
Voetbal Bond (BVB) niet in
staat is de play off-wedstrij-
den, waarvan er nog twaalf
resteren, te beëindigen.

Volgens Cicilia lag het in het
voornemen van de overheid, om
een ander beleid te voeren ten
aanzien van de exploitatie van
de sport-terreinen. Alle moge-
lijkheden die er zijn op het gebied
van het gebruik van de terreinen
en het stadion moeten naar de
mening van het BC zo uitgebreid
mogelijk worden gebruikt. Het
BC beschouwt dat als uit-
gangspunt van een beleid dat ge-
richt is op een gezonde ontwikke-
ling van de sport.

Met nadruk stelt gedeputeer-
de Cicilia, dat het algemeen be-
kend is dat het beleid van het

stichtings- bestuur van het sta-
dion niet goed is. Het is echter
het BC dat de verantwoordelijk-
heid draagt voor de sport-terre-
nen op Bonaire. Bovendien is het
stadion eigendom van de eilan-
delijke overheid en in dat licht
bezien heeft het BC aan het be-
stuur van de stichting gevraagd
om af te treden. Op die manier,
aldus gedeputeerde Cicilia, zou er
ruimte gemaakt worden voor
een aantal personen die het ver-
trouwen van de huidige overheid
dragen en die een goede ont-
wikkeling van de sport in het al-
gemeen en de voetbalsport in het
bijzonder, kunnen verzekeren.

Volgens ged. Cicilia was de reac-
tie op het verzoek tot aftreden
maar magertjes en slechts twee
bestuursleden gaven gehoor.
Derhalve besloot het BC de zaak
te versnellen en stuurde de on-
willige bestuursleden een telegram
met de mededeling dat zij
van hun taak waren ontheven.
De sleutels van het stadion dien-
den onverwijld op het Bestuurs-
kantoor te worden ingeleverd,
terwijl het financiële verslag, sa-
men met de officiële papieren
aan het BC zouden moeten wor-
den overhandigd.

Volgens Cicilia kwam daarop
geen enkele reactie, behalve dan
een kort geding dat door de
stichting werd aangespannen te-
gen het eilandgebied. Zoals
bekend verloor de overheid dit kort
geding op alle fronten. Het resul-
taat daarvan echter was wel, al-
dus de sport- gedeputeerde, dat
de geplande voetbal-wedstrijd in
het stadion niet kon doorgaan.
De overheid heeft daar echter
part noch deel aan, maar staat
wel op het standpunt dat het sta-
dion-beleid op een verantwoor-
de manier wordt uitgevoerd.

Project van 750.000 gulden

Nieuwe politiewacht op Rincon

KRALENDIJK — Tijdens
een radiopraatje via Voz di
Bonaire heeft gedeputeerde
Carmo (Boeboei) Cicilia aan-
gekondigd dat een van de ko-
mende dagen begonnen zal
worden met de bouw van de
nieuwe politiewacht te Rin-
con. Dat heeft wat voeten in
de aarde gehad, aangezien er
een foutje was gemaakt met
de terrein- opmeting. Het BC
heeft echter inmiddels een op-
lossing gevonden.

Het project van de nieuwe poli-
tiewacht zal drie kwart miljoen
gaan kosten, aldus gedeputeerde
Carmo Cicilia, die tevens mee-
deelde, dat het werk was gegund
aan aannemer Cornes Jansen.
Het werk wordt verricht onder
toezicht van Norman Evertsz,
die bij vrijwel alle projecten op
Bonaire betrokken is.

Voordat echter met het werk
kon worden begonnen, aldus
ged. Cicilia, werd het BC erop ge-
attendeerd, dat bij de constructie
van de politiewacht geen reke-
ning is gehouden met het voet-
balveld van Rincon. Een groot
deel van de bouw echter zal juist
op het voetbalveld zijn. Het BC,
aldus ged. Cicilia, is er uiteraard
niet op uit om de sport-facilitei-
ten te beperken en heeft dan ook
contact opgenomen met de des-
betreffende instanties en hen
verzekerd, dat er een oplossing
zal worden gezocht.

De politiewacht van Rincon
wordt op moderne leest ge-
schoeid waar de politie in een
goede sfeer het werk kan ver-
richten. In het complex zullen
vier cellen worden opgenomen.
Ged. Cicilia schat dat de bouw
ongeveer 190 dagen zal duren.

NT EUSTATIUS — Op 7
ember werd agent Benjamin
uel Antersijn door agent Le
C. Marsdin voorgesteld aan
gezaghebber, de heer G. Sles-

The Champion straft
Sabana Revolutions af

KRALENDIJK — De laatste
overwinning met 3-0 van de Sa-
bana Revolutions blijkt dus toch
een vergissing te zijn geweest en
afgelopen donderdag maakte
The Champion dat ook duidelijk
toen Sabana met 3-0 in de eerste
klasse heren A werd terug ver-
wezen naar de onderste regioenen
van de ranglijst. De damesklasse
A was ook het aankijken alles-
zins waar, waarbij Aguila's niet
al te veel moeite bleek te hebben
met Pink Stars, die slechts één
punt tegenover de drie van Agui-
las wist te stellen. In de B-klasse
speelden ook beide ploegen tegen
elkaar en ook daar piepten de
jongens zoals de ouden zongen,
zij het met een puntenverschil
van 2-0. Tigers Valmers versloeg
de B-klasse van Sabana Revolu-
tion met 2-1 en dat was een mooi
cadeau voor sponsor Valmers die
kort daarvoor de nieuwe unifor-
men had geleverd aan de Tigers.

Slechts grote gaten opgevuld

Wegverbetering voor
het Regatta Festival

KRALENDIJK — In ver-
band met de komende zeilre-
gatta en de daarmee samen-
hangende festiviteiten van
het Regatta-festival, bleek
het nodig dat de wegen in het
centrum van Kralendijk en
met name de Kaya Grandi en
de Kaya Kaachi Craane wer-

den opgeknapt. Overigens
een tijdelijke maatregel, zo-
dat slechts de grote gaten in
de wegen worden opgevuld.

De overheid, aldus gede-
puteerde Cicilia, hoopthiermee een
bijdrage te leveren tot er inder-
daad genoeg geld is om tot een
blijvende verbetering over te
gaan. Zoals gedeputeerde Ra-
moncito Booi in de laatste ver-
gadering van de eilandsraad
reeds aankondigde, liggen er
grootse plannen voor beide ge-
noemde straten. Alle leidingen
die momenteel boven de grond
liggen en het aanzien van de
Kaya Grandi niet verhogen, zul-
len onder de grond worden ge-
legd. Is daarvoor de Kaya Grandi
eenmaal opgebroken geweest —
dat zal in de maand januari het
geval zijn — dan kan het definiti-
ieve wegdek door de firma An-
tillen nv worden aangebracht.

M C B

MADURO & CURIEL'S
BANK (Bonaire) N.V.

De meest populaire bank.

Uw dienstverlening is
een voorbeeld voor allen.

Hartelijk Gefeliciteerd.

25
J A A R

FUNDASHON CAS BONAIRIANO

ok in- en verkoop verboden

gezaghebber: schieten op vis in
Bonaireaanse wateren verboden

KRALENDIJK — Gezag-
hebber mr George Soliana
heeft zich tot de eigenaars van
diverse restaurants, hotels
en snackbars gericht met de
mededeling, dat de visstand
Bonaire de laatste jaren
aanmerkelijk gedaald. Dat be-
tekt vooral de hoeveelheid
vis op de riffen. Gezaghebber
Soliana vermoedt dat dit me-
tevoorzake is door het
schieten van vis met harpoen-
en.

visstand die juist voor het duik-
toerisme van Bonaire zo belang-
rijk is. Gezaghebber mr Soliana
attendeert derhalve op artikel
10 van het eilandsbesluit van 29
november 1984 nr 2 waarin een
aantal punten wordt opgesomd
over het beleid voor de onderwa-
ter-wereld van Bonaire. Daarin
wordt dan ook vermeld, dat niet
alleen het schieten van vis ver-
boden is, maar tevens het in-
verkoop van geschoten vis. Dat
kan een boete opleveren van niet
minder dan vijfduizend gulden,
aldus gezaghebber Soliana, die
tenslotte de medewerking
vraagt, aangezien het duiktoe-
risme tenslotte het belang is van
iedereen.

Na succesvol Marlboro tennistoernooi

Bonaire neemt deel aan
Veteranen toernooi Aruba

KRALENDIJK — Nadat in
mei van dit jaar een succesvol
tennis- toernooi is gehouden
onder auspiciën van Marlbo-
ro, zullen diverse spelers nu
revanche kunnen nemen op
Aruba, waar de winnaar van
het Bonaireaanse toernooi
Humphry José het Veterans
Tennis Tournament organi-
seert.

Nouel, die van het Marlboro-
tournament secretaresse was, of
met de tennisleraar van BBH
Rudy Domacasse.

Voor Bonaire was het de eerste
maal dat er op de banen van Bo-
naire Beach-hotel (BBH) een in-
ternationaal tennistoernooi
werd georganiseerd. Daaraan
deden behalve Curaçao, Aruba
en Bonaire, ook tennissers mee
uit Venezuela en Nederland.
Hoewel het toernooi door een
Arubaan werd gewonnen, sloe-
gen de Bonaireanen geen gefi-
guur en de uiteindelijke kampi-
oen Humphry José moest in de
wedstrijd van de waarheid toch
de overwinning laten aan Robby
Domacasse. Nu is de mogelijk-
heid voor de Bonaireanen om nog
meer internationale ervaring op
te doen en dat kan nu op de banen
van Holiday Inn, waar spelers
meedoen uit Antigua, Puerto Ri-
co, St Thomas, St Croix, St John,
Trinidad, Usax en Curaçao.

Wie geïnteresseerd is kan con-
tact opnemen met Zulay Knuf

Ingezonden

Lijnverbinding Curaçao/Suriname

HET IS weer een tijd geleden dat
de lijnverbinding tussen Cura-
çao en Suriname niet meer be-
staat, hetwelk een groot gemis is
binnen de Surinaamse ge-
meenschap hier te lande en ge-
voelens van onbehagen oproept.

Het is bekend dat de SLM van-
wege de krappe deviezen- positie
zich niet aan regelmatige afspra-
ken heeft kunnen houden wat
natuurlijk voor de ALM in geen
enkel opzicht aanvaardbaar is.
Naderhand is wel zijdens de SLM
het verzoek gedaan en zijn er be-
spekingen gevoerd om de SLM in
de gelegenheid te stellen weke-
liks één vlucht vice versa uit te
voeren. Dit bleek voor de ALM
geen onoverkomelijk bezwaar
gezien de positie van de ALM
(het aantal vliegtuigen o.a.) op
dit ogenblik en ook nog het risico
oplopen van een mogelijke ka-

Met diep leedwezen maken wij het overlijden te Para-
maribo bekend van onze inniggeliefde echtgenoot, va-
der en grootvader

HORSCHIO PH. THEMEN

Namens zijn echtgenote:
Lize Themén Redan
zijn zoon: Orlando Themén
zijn dochter: Judith Themén
zijn kleinkinderen: Nancy en Tjark Themén.

Met droefheid maken wij het overlijden bekend van onze echtgenoot - vader -
en oom:

Dhr. Leslie Jenkin

De ter aardebestelling zal plaatsvinden op Maandag 21 September vertrek-
kende vanuit de Rouwkamer van El Tributo (O) naar de begraafplaats te
Westpunt.
Gelegenheid tot condoleren vanaf 18.00 uur te El Tributo (O.)
Ged. Cicilia zal de begrafenis bijwonen.

Namens zijn echtgenote
Mevr. de Weduwe Maria Luisa Jenkin
Kinderen: Lesther Anton en Nathaly Jenkin
Nees: Walter Jeuken
en overige familie-leden.

AGENCIA
FUNERARIA

EL
SEÑORIAL

V. Rabello No. 3 Tel. 73648

A fajese kristianamente

Sra. Viuda
Petra Leonita
Pieternella-Poulina

Na number di
su yunan

Richard Pieternella i famia
Crisia Espoza-Pieternella i famia
Stanley Pieternella i famia
Violeta Pieternella
Gilbert Pieternella i famia
Maritza Pieternella i famia
Selma Lourens-Pieternella i famia
Margriet Paas-Pieternella i famia
Melvin Pieternella

Su tanta grandi :

Johanita Simon-Blanken i yunan

Su rumannan :

Genoveva Poulina i famia
Romelia Stacia-Poulina i famia
Facundo Poulina i famia

Subrino i subrinanan, prima i primunan i demas
famiyanan :

Piternella, Poulina, Stacia, Blanken, Simon, Marten,
Wederfoort, Gonzalez, Coeriel, Leonora, Lambertina.
Akto di entierio io tuma lugá DJAMARS 22 - 09 - '87
pa 4'or di atardi saliendo for di misa di Janwé pa
Santana Katoliko na Janwé. Ta risibi bishita di
kondolensia for di 1'or na misa di Janwé.

la hoja

funeral home

Nassaustraat 101
Oranjestad, Aruba
Hetherlandia Aruba

Cu honda pena nos ta participá mor-
to inesperá di nos querido esposo, ta-
ta, tío y yiu:

Irvin B. Westerburger
mihó conocí como ELVIS

Na number di su esposa:

Clara Inés Cardona-Westerburger

su yunan:

Lisy y Jasmine
Humberto Bueno y famia
Beatrix y Alfredo Idarraga
Sonia Bueno.

Su mayornan:

Bertus y Jane Westerburger-Tromp

Rumannan:

Betty Augustin y famia
Jo Westerburger y famia
Marlene Westerburger y famia
Sonia Westerburger y yunan
Ronnie Westerburger y famia
Magda, Buckley y famia
Alida Westerburger

Demás famia:

Augustin; Silva; Joseph; Jie-Sam-
Foek; Winterdaal; Buckley
Cardona; Rengifo; Bueno; Idarraga;
Gómez
Marmolejo; Cardona
Tromp; Colina
Westerburger; Zwaaneveld y Jansen.

na Ven.:

Marmolejo; Cardona

na Korsow:

Tromp; Colina

na Hul.:

Westerburger; Zwaaneveld y Jansen.

Famiyanan

Jansen; Grim; Krozendijk; de Palm; As-
sang.

na Aruba:

Jansen; Grim; Krozendijk; de Palm; As-
sang.

Acto di entierio lo wordo anuncia despues.
Aruba, 19 September 1987.

name. Zij hebben in het verle-
den, trouwens dit is tot nu toe ook
nog het geval, veel bijgedragen
aan de opbouw en bloei, het wel
en wee van dushi Kòrsou en als
er nu om een tegenprestatie
wordt gevraagd van de huidige
ALM- directie en aandeelhou-
der, hoop ik niet dat dit verzoek
tevergeefs zal zijn.

Niet slechts wanneer het in
het politieke straatje past van
één der politieke partijen dat er
gebruik van moet worden ge-
maakt, neen, maar uit overtuig-
ing dient er een oplossing voor
deze delicate zaak te worden
aangedragen. Het zou misschien
goed zijn als de Surinamers hier
te lande massaal ten strijde tre-
ken, hun stem laten resoneren
opdat men de noodzaak en het
verlangen aanvoelt aan de an-
dere kant van de lijn en de nadruk
legt op het begrip opdat de zaak
vooral niet voorgoed in de doof-
pot terechtkomt.

